

Samo

mesečno

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 3107.
Celje, Prešernova 6/I

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček,
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 3107.
Celje, Prešernova 6/I

Današnja številka vsebuje:

Tri faze Male antante

Markucija in Zemljič
oproščeniVodilne ideje učiteljstva
za delo v bodočnosti

Slovo konzula inž. Ševčika

Nova pota jugosl.-nemške
trgovinske politike

Št. 114

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v petek, dne 23. avgusta 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I

Tri faze Male antante

Že nekaj let se mednarodna javnost prav živo zanima za posvete zunanjih ministrov treh zaveznih držav, združenih v Mali antanti. Še tako ostra zunanja kampanja ni mogla zrušiti tega najsolidnejšega državnega bloka v povojni Evropi. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je ugled Male antante celo sprotil rasel in da so napadi njenih sovražnikov imeli samo ta efekt, da se je sprotil in le še bolj učvrščala. Njen organizacijski pakt, podpisan februarja 1933 vprico vseh diplomatov sredi Zeneve je bil najboljši — in danes ni dvoma več: tudi uspešni — memento vsem, ki so mi- mo te podonavske organizacije želeli še nadalje ribariti v kalnem in s tem zahrbtno izpodjedati temelje, na katerih je vznika.

14. avgusta t. l. pa je poteklo že 15 let od njene ustanovitve in če se prav sedaj ozremo malo nazaj v njen razvoj, smemo še z večjim zaupanjem zreti v bodočnost. Danes smo še bolj ko kdaj poprej prepričani, da bo Mala antanta tudi v bodoče, kakor je že v preteklosti, z lahkoto prebrodila vse nevarnosti in prenesla vse sunke, pa naj že pridejo od koderkoli! Nedavne inajre neke zunanje sile so nam to globoko prepričanje pred nedavnim še bolj utrdile.

Noben izmed povojnih državnih blokov v Evropi ni poznal in ne pozna tolike resnične zunanje in notranje povezanosti, obenem pa tolike jasnosti svojih smotrov in utemeljenosti svojega obstoja kakor naša Mala antanta. Objektivna tujina nam je to že zdavna priznala, sovražniki pa so to vsaj spoznali, četudi jim njih zunanje-politični cilji priznanja tega dejstva še ne dovoljujejo. Mala antanta se je s svojo dosedanjio akcijo v mednarodnem življenju že tako uveljavila, da ji njenega raison d'être nihče več odrekati ne more.

Vzrasla je pred petnajstimi leti kot po- vsem naraven zid proti nakanam onih, ki jih politične spremembe na karti Srednje Evrope niso mogle zadovoljiti. Podonavski status quo je bil njen naravni program, saj je pomenjala zvezo treh držav, ki so na razvalinah stare Srednje Evrope popravile krivice, ki so jih tu tuje v stoletjih nagrmadile. Vendar pa ta nujna defenziva ni bil njen edini program in tudi ne edina upravičenost njenega nastanka. Zveza držav Male antante temelji na tradicionalnem prijateljstvu, ki ga vihrje evropskih dogodkov niso nikdar skalile. Prav pred dveletni smo praznovali — štiridesetletnico prve Male antante, ki nas je spomnila na prvi skupen nastop Srbov, Slovakov in Rumunov pod bivšo Stefanovo krono... Že l. 1895. so se v samem osrčju Srednje Evrope zbrali predniki današnjih zaveznikov, da na tujih tleh in pod tujim jarmom formulirajo svoj defenzivni narodnostni program. Kaj je torej moglo biti bolj naravno po vojni kot to, da so se nekdajnji prijatelji znašli spet za mizo in se spričo nespremenjenih nakan nasprotnikov združili v svojo lastno obrambo v bloku, ki je bil v bistvu le nadaljevanje nekdanjih zvez, da pri tem posebne potrebe po združenju, kakor so jo narekovale povoj. razmere, niti ne omenjamo! Tako je bil začetek pred petnajstimi leti v bistvu le obnovev nečesa, kar je že bilo.

Od l. 1920. do danes je Mala antanta prešla skozi težke preizkušnje, ki so jo v njenem razvoju še bolj utrdile. Vsaka preizkušnja — nov porast, vsak porast — nova faza v razvoju navzgor.

Ni težko ugotoviti njenih dosedanjih faz: Prva faza je faza treh zvez v dvojce, medsebojno le naravno povezanih. Ta faza je bila najdaljša — od 14. avgusta 1920 do 21. maja 1929. V drugi fazi, ki gre od 21. maja 1929 do 16. februarja 1933 imamo že trojno defenzivno zvezo, a v zadnji fazi, nastali po ženevskem organizacijskem statutu z dne 16. februarja 1933 se ta trojna zveza pretvori že v en sam mednarodni subjekt, dasi je vsaka izmed članic zveze še vedno obdržala svojo suverenost.

V prvi fazi, ki je karakterizirana po treh ločenih dogovorih med Češkoslovaško in Jugoslavijo (14. avgusta 1920), Češkoslovaško in Rumunijo (23. aprila 1921) ter Ro-

London rešuje naitežji problem

Italija, DN in vprašanje sankcij

Del ministrov je za strogo izvedbo pakta DN, drugi pa se boje, da bi sankcije ne vodile v vojno

London, 22. avgusta. Reuter poroča: Današnji »News Chronicle« objavlja vest, da bo Velika Britanija za primer italijansko- abesinske vojne zaprla gibraltarsko ožino. List smatra, da sme vlada računati na popolno podporo opozicijskih liberalcev in delavske stranke, če bo v Zenevi zahtevala spoštovanje pakta DN. Glede delavske stranke pristavlja list, da je vodja Lansbury dal izrečno izjavo v tem smislu. »Times« piše o istem vprašanju in ugotavlja med drugim, da se je vest angleškega naroda zbudila. DN, nadaljuje list, bo moralo pokazati, da se Mussolinija ne boji. To bo tudi storilo, če bo Velika Britanija vzela iniciativo v Zenevi v lastne roke in če bo olajšala delo DN s konkretnimi predlogi.

»Daily Telegraph« priobčuje članek svojega diplomatskega urednika, ki pravi, da postaja dolžnost Velike Britanije v Zenevi docela jasna. Velika Britanija mora izsiliti spoštovanje pakta DN, in sicer tako, da bo vojna prepredena. Če pa vojne ni mogoče preprečiti, bo angleška vlada zahtevala izvedbo pakta s primernimi sankcijami proti napadalcu. List navaja, da smatra predsednik vlade Baldwin s svojimi tovariši v vladi, da gre za čast Velike Britanije in da mora zaradi tega izpeljati spoštovanje pakta DN.

Strah pred osamljenostjo v Zenevi

Pariz, 22. avgusta. Havas poroča iz Londona: Odbor ministrov za zunanje politične vprašanja je skušal določiti politične osnove, ki naj jih Velika Britanija zagovarja 4. septembra v Zenevi in o katerih naj sklepa plenarna seja angleške vlade danes. Razgovori so veljali predvsem vprašanju sankcij. Vse kaže, da so se ministri sporazumeli glede politike, ki naj se opira strogo na ženevske sklepe. Podobno mnenje so izrazili tudi voditelji političnih strank. Nesoglasja so se pojavila samo glede sredstev, ki bi jih bilo treba uporabiti v skladu z ženevskimi načeli. Del ministrov je bil za strogo izvedbo pakta DN in za gospodarske sankcije, med drugim tudi za zatvoritev Sueskega prekopa in prepoved izvoza rud, namenjenih napadalcu. Drugi pa so bili mnenja, da bi pomenele gospodarske sankcije vojno. Vojni pa Velika Britanija nikakor ni naklonjena.

Ožja ministrska seja pa ni imela potrebnih pooblastil, da bi se odločila za eno ali drugo smer. Kaže, da se o teh vprašanjih ministri niso mogli zediniti. Zato dvomijo poučeni krogi, da bi se današnja seja ministrskega sveta končala s soglasjem.

V londonskih merodajnih krogih so mnenja, da bi se Velika Britanija ne bi smela zavzeti za kakšno strogo akcijo, preden se o tem ne posvetuje s Parizom.

V dobro poučenih krogih je snoči prevladovalo mnenje, da je Francija naklonjena stališču, ki ga namerava zavzeti angleška vlada.

Vlada bo pa morala upoštevati tudi javno mnenje v zedinjenem kraljestvu in računati z javnim mnenjem celokupnega

munijo in Jugoslavijo (7. junija 1921), so se zavezniki države sestale na skupnih konferencah devetkrat. Politika Male antante je bila že v tej prvi fazi velike važnosti za evropski mir. Že tedaj je močno povzdignila besedo na vseh mednarodnih sestankih in se je v polni meri uveljavila tudi v Zenevi.

Druga faza je začela s skupnim aktom z dne 21. maja 1929, ki predvideva mirno reševanje vseh medsebojnih sporov na arbitražni podlagi. Ta velevažni skupni akt vseh treh držav je obstoj Male antante tudi formalno in mednarodno-pravno potrdil. S statutom z dne 27. junija 1930 je Mala antanta dobila še svoja pisana pravila.

Organizacijski pakt z dne 16. februarja 1933 pa je končno spremenil trojno zvezo med Češkoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo v eno samo mednarodno telo. Prva zunanja afirmacija tega novega meddržav-

imperija. Celo v delavskih in liberalnih krogih, ki so sicer navdušeni pristasi DN, smatrajo, da Velika Britanija v Zenevi ne bi smela nastopiti sama.

Glede dominionov je treba priznati, da bi ne nasprotovali ideji glede sankcij iz formalnih razlogov, pač pa bi se utegnili pojaviti ugovori s strani Kanade, ki odklanja evropske komplikacije, pa tudi s strani Južnoafriške zveze, ki bi rada za vsako ceno preprečila vojno v Afriki.

To so v glavnem misli, o katerih so govorili na ožji seji. Zanimivo je, da sta bila na to sejo povabljeni tudi egiptski poslanik v Londonu in visoki angleški komisar za Egipt. Angleška vlada bo na svoji današnji seji razpravljala tudi o izvozu v Abesinijo in o okrepitevi čet v obmejnih kolonijah za primer italijansko-abesinske vojne. Kaže, da bo vprašanje izvoza vojne gradiva v Abesinijo in okrepitev angleških garnizij v kolonijah, ki meje na Abesinijo, rešeno v skladu z načeli, o katerih je razpravljala ožja seja.

Italijanski konzul ranjen

Nasprotujoče si vesti o incidentu

Addis-Abeba, 22. avgusta. Havas poroča, da je bil italijanski konzul baron Falzoni na potovanju po notranjosti Abesinije ranjen s strelci iz revolverja. Zadelo so ga v ramo. Rane niso nevarne.

Berlin, 22. avgusta. AA. Tu se širijo glasovi, da je Italija prekinila diplomatsko razmerje z Abesinijo zaradi atentata na italijanskega konzula.

Konzul se je ranil sam?

Berlin, 22. avgusta. DNB poroča iz Addis-Abebe: Italijanski konzul baron Falzoni, ki so ga Abesinci ranili, je imel konzularno jurisdikcijo nad pokrajino Gadami. Še pred mesecem dni se je hotel vrniti iz Addis-Abebe v kraj svojega službovanja, pa se je moral vrniti, ker je bil prehod nemogoč. Zdaj je ponovno odpotoval iz Addis-Abebe in se pridružil neki karavani. V njegovem spremstvu je bilo več slug italijanskega poslanstva. Konzula so ranjenega

prenesli v prestolnico, kjer se zdravi v tamkajšnji italijanski bolnišnici. Kakor trdi, je eden izmed konzulovih slug izjavil, da se je konzul sam ranil.

Konzul baron Falzoni je zet britanskega poslanika v Addis-Abebi. V abesinski prestolnici mislijo, da bo Italija smatrala ta incident za mednarodni incident najhujše vrste.

Pariz, 22. avgusta. Havas doznava, da je italijansko poslanstvo v Addis-Abebi izdalo uradno poročilo, v katerem pravi, da je ugotovljeno, da se je konzul Falzoni slučajno sam ranil, ko je pregledoval svojo puško.

Brez posledic

Rim, 22. avgusta. AA. Ker se je ugotovilo, da se je konzul Falzoni slučajno ranil in po lastni krivdi, mislijo, v tukajšnjih političnih krogih, da ta incident ne bo imel nikakih resnejših posledic.

»New York Herald Tribune« piše o mednarodnem položaju, da se bosta morali Velika Britanija in Francija zadovoljiti s sankcijami, ki jih bosta lahko izvedli brez pomoči USA. List pristavlja, da ne sme nihče niti v mislih računati z možnostjo sodelovanja USA pri kakršnemkoli kazenskem pohodu proti Italiji ali Abesiniji ali proti katerikoli drugi državi. Zedinjene države se ne marajo mešati v evropske zadeve in ne bodo odstopile od svoje načelne nevtiralnosti.

Konduriotis umrl

Atene, 22. avgusta. AA. Danes je umrl bivši predsednik grške republike admiral Pavel Konduriotis. Pokojnik je igral v grški zgodovini pomembno vlogo. Leta 1912 in 1913 je dvakrat premagal turško mornarico pred Dardanelami.

Kosta Celeri je pobegnil v Italijo

Rim, 22. avgusta. AA. Iz Barija poročajo, da so se tamkaj izkrcali štirje albanski emigranti. V Italijo so se rešili na malem čolnu. Med njimi je tudi bivši podpredsednik albanske vlade Kosta Celeri.

Amerika proti izvozu orožja

Washington, 22. avgusta. AA. Senat je brez glasovanja sprejel resolucijo, s katero prepoveduje vsak izvoz municije in vojnega gradiva v države, ki so v vojni.

Škotska : Anglija — 4:2 (3:0)

Glasgow, 22. avgusta. AA. Nogometna tekma med Škotsko in Anglijo se je končala s 4 : 2 (3 : 0) za Škotsko.

Vremenska napoved

Novi Sad: Pričakuje se, da se na zapadnem delu države zjasni, v ostalem delu bo pa od časa do časa dež. Sonce izide ob 4.48, zaide ob 18.33.

Tudi Amerika nevtralna

Washington, 22. avgusta. AA. Kaže, da bo načrt zakona o nevtiralnosti USA za primer nove vojne, ki ga je sprejel senat, sprejet tudi od poslanske zbornice. Predsednik USA je novemu zakonskemu načrtu naklonjen.

Današnji »New York Times« kritizira predlog zakona, ki določa, kaj je razumeti z ameriško nevtiralnostjo. Ta zakonski načrt pravi list, bi utegnil povzročiti vtis, kakor da bi se Amerika brez tega zakona mogla zaplesti v mednarodne spore. USA bi morala storiti vse, kar je v njenih močeh, da prepreči vojno. Zaenkrat Zedinjene države nimajo nobenih obvez glede sodelovanja pri sankcijah.

nega subjekta je bil podpis prijateljske pogodbe in pakta o nenapadanju z republiko Argentino, ki jo je v imenu vseh držav članic Male antante, kot tedanji predsednik sveta Male antante, podpisal letos v Zenevi romunski zunanji minister Titulescu. Ta nenadni akt je vzbudil upravičeno pozornost vseh mednarodnih krogov, saj je s podpisom te pogodbe Mala antanta tudi dejansko dokazala, da je na zunaj, nasproti komurkoli — eno samo telo, ena sama duša.

Čez nekaj dni se bodo predstavniki Male antante spet sestali na Bledu. Trenutek, v katerem se sestajajo, je poln negotovosti. Nad Srednjo Evropo vise še vedno vprašaji, ki so jih ustvarili povojni dogodki v neposredni bližini. Atmosfera je težka. Vendar ne dvomimo, da bo tudi sedanjí sestanek — ob pomembnem petnajstletnem jubileju — pomenil samo — nov korak naprej, novo fazo v razvoju navzgor.

Politični utrinki

Tudi demokratski poslanci-disidenti so zborovali

Ustanovitev Jugoslovanske radikalne zajednice je ustvarila novo politično situacijo in vse politične skupine so začele sklepati o stališču, ki ga naj zavzamejo do nove stranke. Posebno živahno zanimanje za novo situacijo se je opazilo med demokratskimi poslanci-disidenti, ki jih je v skupščini nad 50. Nekateri od njih so mnenja, da bi tudi demokraci mogli vstopiti v novo stranko. Da se to vprašanje razčisti, sta sklicala minister za šume in rube Ignjat Stefanović in prosvetni minister Dobrovoje Stošević konferenco demokratskih poslancev, ki je bila zelo dobro obiskana. Skoraj vsi poslanci so se povabilu odzvali, le bolj oddaljeni iz Črne gore in Sandžaka so opravičili svojo odsotnost, a izjavili, da se strinjajo z vsemi sklepi konference. Po referatu obeh ministrov se je razvila živahna diskusija, ki se je še popoldne nadaljevala. Večina govornikov se je izjavila proti vstopu v Jug. rad. zajednico, vendar pa še ni znan končni izid konference.

Narodni klub ne vstopi v Jug. rad. zajednico

V sredo je bila v senatu seja poslancev in senatorjev Narodnega kluba, ki jo je sklical minister za soc. politiko in narodno zdravje Preka. Sestanka so se udeležili tudi senatorji dr. Švrljuga, dr. Mažuraniš, oficijalni komuniké pa pravi, da so se udeležili sestanka razen dveh vsi, ki so bili povabljeni. Na sestanku se je razpravljalo o situaciji, ki je nastala z ustanovitvijo Jug. rad. zajednice. Soglasno je bilo sklenjeno, da Narodni klub ne vstopi v Jug. rad. zajednico.

Vilder o ciljih opozicije

Večeslav Vilder je v Splitu, kamor je prišel zaradi agitacije, v razgovoru s novinarji med drugim izjavil o politiki opozicije: Opozicija hoče najprej spoznati mnenje naroda. Sistem koalicijske se je pri nas že izkazal kot dober. Koalicija med Ljubom Davidovićem in Joco Jovanovićem bo zelo podobna koaliciji SD. Glede programa Jug. rad. zajednice je izjavil, da programi sami na sebi sicer ne pomenijo dosti, da pa je dobro, da je zajednica na vladi in da more pokazati, kako bo izvajala svoj program. Glede odnosa med posameznimi skupinami združene opozicije je dejal Vilder, da je bilo že za časa bivanja dr. Mačka v Beogradu sklenjeno, da določi vsaka skupina po enega delegata, ki bi potem skupno in sporazumno presojali politično situacijo. Zaradi politične sicer dosedaj do sestanka teh delegatov še ni prišlo, gotovo pa se bodo ti delegati sestali v začetku septembra. Sklenjeno je bilo nadalje, da šefi opozicijskih skupin tvorijo en skupen organ. Narod je instinktivno samo za velike skupine, ker čuti, da se morajo rešiti tudi velika vprašanja. Sile, ki so se manifestirale dne 5. maja, se ne smejo slabiti. Končno je izjavil Večeslav Vilder, da bodo delegati pripravili vsa pripravljala dela za sestanek šefov opozicijskih skupin.

Voja Lazić in Uroš Stajić nista mogla ustanoviti svojega kluba

Bivši voditelj zemljoradnikov Voja Lazić je že opetovano napovedal, da bo ustanovil skupno z dr. Stajićem svoj zemljoradniški poslanski klub, ki da bo štel 15 poslancev. V ta namen je Voja Lazić sklical te dni sestanek zemljoradniških poslancev, katerega so se udeležili poslanci Todor Todorović, Radoslav Vučetić, Gjorgije Jevtić in Živko Danilović. Na konferenci se je govorilo o ustanovitvi posebnega zemljoradniškega kluba in tako Voja Lazić ko dr. Uroš Stajić sta poudarjala nujno potrebo takšnega kluba. Toda njih izvajanja niso imela uspeha in od navzočih se ni niti eden izjavil za novi klub, temveč so vsi izjavili, da ostanejo v klubu g. Jevtića. Voja Lazić torej ne bo mogel ustanoviti svojega kluba, kaj šele, da bi štel njegov klub 15 poslancev.

Nova fronta

Po hrvaški, slovenski in delavski fronti smo dobili sedaj novo jugoslovensko nacionalno fronto, ki so jo na Pohorju skovali ob priliki prijateljskega izleta na domu g. dr. Lipolda ti gospodje: zamenika kr. namestnikov Jovan Banjanin in dr. Zec ter senatorji, poslanci in politiki: dr. Ploj, dr. Kramar, dr. Pučnik, dr. Svetislav Popović, dr. Angjelinović, inž. Horvat, dr. Milenko Marković, dr. Sokolović, Dušan Ivančević, Ivan Prekoršek, Manfred Paštrović, Jovo Cvetić, Avgust Lukačić, Risto Grdžić in drugi ter Rudolf Giumio, bivši davidovičev. Rezultat razgovorov teh gospodov je bil komuniké, v katerem v glavnem pravijo:

Zavedajo se odgovornosti do naroda in svojih somišljenikov so pretrčali (menda ne preveč) politični položaj, ki je nastal po 5. maju (ko so namreč bili vsi ti gospodje potisnjeni v ozadje). Vsi so bili v skladu z zgodovinskimi razvojem ter tudi svojemu bivšemu delovanju enodušnega mišljenja, da je edin izhod iz krize čista jugoslovan-

Demokrati bodo večinoma vstopili v JRZ

Beograd, 22. avgusta. Danes je naš dopisnik obiskal prosv. ministra g. Dobrovoje Stoševića in ga prosil za njegove vtise, ki jih je nabral na večerajšnji konferenci poslancev skupščinske večine, pripadnikov bivše demokratske stranke. Minister g. Stošević je izjavil, da so na tej konferenci vsi narodni poslanci izrekli, da popolnoma odobravajo program in statute Jugoslovanske radikalne zajednice, ker je v bistvu istoveten tako z njihovim osebnim stališčem, kakor s stališčem bivše demokratske stranke. Posebno je poudarjeno poglavje o širokih samoupravah, ki se je zanje zavzemala tudi bivši demokratska stranka. Dalje so se vsi govorniki kar najpogostneje izrekli o predsedniku kraljevske vlade dr. Milanu Stojadinoviću in poudarjali njegove državniške sposobnosti, njegovo politično nepristranost in njegovo veliko stremeljenje po pomiritvi prejšnjih političnih strasti in vrnitvi države v normalni kolosek. Pri debati sta se v glavnem izkristalizirali dve stališči: Eni so bili za vstop v JRZ zaradi njenega programa, ker v politiki ne sme igrati nikake vloge formalnost, kakor na primer ime stranke. Drugo stališče je bolj formalnega značaja zaradi imena stranke, v katerem so nekateri govorniki videli edino zapreko, da bi pristopili poprej, preden konsultirajo svoje volilce in strankarske prijatelje. Naposled je bilo tudi nekaj malostevnih prisotnih, ki so se izrekli zoper vstop v Jugoslovansko radikalno zajednico. Zaradi takih deljenih mnenj je razumi-

ljivo, da je sklep o vstopu v Jugoslovansko radikalno zajednico odložen do 2. septembra.

Kar se mene tiče, sem zmerom več dal na bistro kakor na obliko, in zato sem sklenil stopiti v Jugoslovansko radikalno zajednico, ker mislim, da so program in ljudje, ki bodo ta program izvajali, najvažnejše pri vprašanju take vrste. Za takšno stališče ima pooblastilo od svojih volilcev Topličanov.

Intezivna posvetovanja politikov

Beograd, 22. avgusta b. Danes ves dan so se vršila posvetovanja politikov. Tako je obiskal minister pravosodja dr. Ljudevit Auer ministra brez portfelja g. Jankovića, predsednik Narodne skupščine Stevan Čirić pa notranjega ministra dr. Korošca in minister za šume in rudnike g. Stefanović ministra pravosodja dr. Ljudevit Auerja, bivši minister Trifunović pa ministra Jankovića.

Dr. Auer ne vstopi v JRZ

Beograd, 22. avgusta b. Danes popoldne je minister pravosodja g. dr. Ljudevit Auer pri odhodu iz predsedstva vlade na tozadnje vprašanje novinarjem izjavil, da on in njegovi prijatelji ne bodo mogli vstopiti v novo stranko.

Napredovanja profesorjev in učiteljev

Beograd, 22. avgusta. b. Napredovali so učitelji in učiteljice v 6. skupino: Vittori Srečko v Središnju, Čimerman Marija na Polzeli, Ivanetić Alojzij v Novem mestu, Geržinec Antonija pri Sv. Lovrenu na Pohorju, Vomer Angela v Mariboru; v 7. skupino Gerglanc Bogomila v Celju, Gorup Fran pri Sv. Florijanu, Gorjup Celestina v Krčevini, Golobič Amalija v Cezanjevcih, Grum Milan v Babjem dolu, Kavec Marija v Kranju, Kramberger Joško v Murski Soboti, Krašovec Danica v Toplicah, Klemen Fran v Sevnici, Klemen Avgust pri Sv. Pavlu pri Preboldu, Kogej Ana v Grižah, Kukovec Cecilija pri Sv. Tomažu, Kuliš Helena v Rudniku, Fatur Josip na Dobravi, Ferencak Edmund v Dolu pri Hrastniku, Horvat Fran v Kančevcih, Humar Fran v Skocijani, Bratok Andrej v Radečah, Bregant Zora v Frankolovem, Bizjick Franc v Trzinu, Poš Boris v Onoku, Bončina Leopold na Železni gori, Božić Adalbert v Trbovljah, Bašković Ivan Dobniče, Budrijan Ka-

rolina v Šmarju pri Jelšah, Demšar Mira v Dol. Logatcu, Rojec Ana na Rakeku, Rugelj Zora na Brezjah, Tanasković Marija v Šmarnem v Rožni dolini, Taufer Vida v Stični, Čuk Fran v Radečah, Čonč Karolina v Jarenini, Sojer Stefanija v Kočevju, Stopar Ivan v Trzinu, Stopar Stefanija v Tomišlju, Škulj Vida v Frankolovem, Selinc Marija pri Sv. Pavlu pri Preboldu, Setina Marija v Šmarnem ob Paki, Štubelj Miroslav v Murski Soboti.

Beograd, 22. avgusta. b. V 4. položajno skupino 2. stopnje so napredovali profesorji: Čonić Venceslav, Kranjec Rudolf in Mesojedec Mirko v Ljubljani; v 5. skupino v Ljubljani na učiteljsko Jeglić Mirko, v Pljuju na gimnaziji Zega Josip; v 6. skupino v Mariboru na učiteljsko Pavel Živortnik, v Kočevju na gimnaziji Kanduž Rajko; v 7. skupino na gimnaziji v Mariboru Detela Leon in Sokolov Boris, na gimnaziji v Celju Drobne Rudolf in na gimnaziji Modrijan Danijel.

Osebnosti vesti

Beograd, 22. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kr. namestništva in na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje je povišan za višjega pristava pri higijskem zavodu v Ljubljani v 6. skupini dr. Krsta Haranbašić, višji pristav istega zavoda v sedmi skupini; premeščen pa za višjega tajnika k ministru za socialno politiko in narodno zdravje v peti skupini dr. Krešimir Lukatela, dosednji svetnik pri izseljenem komisariatu v Zagrebu.

Beograd, 22. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., z ukazom kr. namestništva in na predlog prometnega ministra sta premeščena:

h generalnemu ravnateljstvu državnih železnic za višjega tajnika v peti skupini splošnega oddelka Živan Mitrović, svetnik iste skupine pri splošnem oddelku ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani, in

za višjega svetnika v četrti skupini prve stopnje h gradbenemu oddelku Dreksler Branko, višji svetnik v isti skupini pri splošnem oddelku ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

Beograd, 22. avgusta. Povišan je za profesorja srednje Kmetijske šole v Krizevcih v 7. skupini Dušan Vukovac, prof. iste šole v osmi skupini.

Beograd, 22. avgusta b. Z ukazom Njeg. Veličanstva je premeščen kot profesor 8. skupine na državno trgovsko akademijo na Sušaku Dolničar Elizabeta.

ska misel. Nato konstatirajo, da so Srbi, Hrvati in Slovenci etnično (kar se pravi npr. stvarno, a so gospodje najbrže hoteli reči etnično. t. j.) narodnostno en narod. Zato je samo prava jugoslovanska misel soliden temelj za napredek naroda. Samo v edinstvu naroda morejo vsi posamezni deli razviti vse svoje posebne tekovine in tudi svoje tradicije. Zato se morejo razviti Jugoslovenci samo v unitaristični državi, kar pomeni, da se ne sme in ne more voditi državna politika pod pretežnim vplivom samo enega dela naroda, (kar se je dogajalo vsa leta, ko so imeli ti gospodje besedo, op. ured.). Nato poudarjajo potrebo upoštevanja pokrajinskih interesov, dekoncentracijo oblasti in decentralizacijo uprave v banovinah z izgrajeno in finančno zagotovljeno samoupravo.

Razmere v gotovih (in gewissen) delih našega naroda zahtevajo čim prejšnjo rešitev skupine vprašanj, ki se nazivlje »hrvatsko vprašanje«. Rešiti pa se sme le v skladu z načelom državnega in narodnega edinstva. Samo v unitaristični državi je mogoča polna enakopravnost vseh delov.

Metode dela niso etnično vprašanje, temveč le vprašanje praktične politike, kar je z ozirom na vso zgodovino gospodov zelo razumljivo. Zato gospodje odklanjajo vsako

Natečaj sodnih pripravnikov za vojsko

Beograd, 22. avgusta b. Ministrstvo za vojsko in mornarico razpisuje natečaj za 25 kandidatov uradniških pripravnikov 8. skupine za sodno stroko pri vojski in mornarici. Prošnje morajo biti odposlane sodnemu oddelku ministristva vojske in mornarice do 14. septembra t. l.

Izpremembe v upravi D. H. B.

Beograd, 22. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog finančnega ministra sta imenovana za člana upravnega odbora Državne hipotekarne banke Milan Kostić, gimnazijski ravnatelj in Pero Vukotić, podpredsednik trgovske zbornice v Podgorici, za člana kontrolnega odbora Državne hipotekarne banke pa Milan Cuković, ravnatelj gimnazije v poklju.

Beograd, 22. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog finančnega ministra so razrešeni svoje dosedanje dolžnosti Jeremija Protić in Anton Milošević, člana upravnega odbora Državne hipotekarne banke, ter Rista Skalkjević, član kontrolnega odbora iste banke.

Seja gospodarsko-finančnega odseka

Beograd, 22. avgusta b. Danes dopoldne je bila seja gospodarsko finančnega komiteja ministrov, na kateri so obravnavali vprašanje kmetijskih dolgov.

obnovo odkritega ali prikrita staro strankarskega sistema. (Kaj pa onega od SDS. ali JDS.?) Da ta načela pridejo do izraza, se ustanavlja enotna jugoslovanska nacionalna fronta.

In s tem pozivom se končuje historički komuniké.

Strankarsko gibanje v Sremu

Posebno živahno delavnost razvija v Sremu nova Jug. radikalna zajednica ter je imel Miša Trifunović tu že več sestankov. Radikalni, bivši pristaši Uzunovića in Jevtića se v velikem številu prijavljajo v Jug. rad. zajednico ter so prepričani, da bodo sprejeti, pa čeprav so radikalni disidenti.

Pristaši bivšega ministra dr. Svetislava Popovića, ki je bil član SDS, nato pa kmet-sko delavske demokracije, nato pa JNS, še čakajo in ne vedo, kako bi se opredelili.

Tudi med pristaši bivšega ministra Bože Maksimovića se opaža nagnjenje za vrnitev v radikalno stranko, odnosno v novo Jug. radikalno zajednico. Nekateri se nagibajo tudi k združenju opoziciji. Pri prebivalcih Zemuna pa igra posebno vlogo, če postane Zemun zopet samostojna občina. V tem smislu agitira sedaj posebno živahno dr. Kotur, pa čeprav je on v zemunskem občinskem svetu najbolj govoril za priključitev Zemuna k Beogradu.

Naša delegacija na italijan. manevrih

Beograd, 22. avgusta. AA. Z nocošnjim simplonskim ekspresom je odpotovala v Italijo naša vojaška delegacija, ki bo prisostvovala velikim manevrom italijanske vojske v Bolzanu in Vidnu. Delegacijo tvorita divizijski general Ječmenić in topniški polkovnik za generalštabne zadeve Borivoje Josimović.

Trg. pogajanja z Grčijo

Beograd, 22. avgusta. AA. Snoči so se pri peljali z Bleda člani naše in grške delegacije za trgovinske razgovore v Beogradu, da bodo nadaljevali in zaključili pogajanja.

Danes popoldne ob petih se je vršila v ministru za trgovino in industrijo skupna seja obeh delegacij.

Priprave za sestanek Male antante

Beograd, 22. avgusta. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev dr. Milan Stojadinović je danes odpotoval v Beograd, kamor prispe jutri dopoldne. V teku današnjega dne je bil predsednik vlade v avdienci pri Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu. V avdienci je bil govora o skorajšnjem sestanku Male antante na Bledu.

Predsednik vlade je v teku današnjega dne sprejel francoskega ministra na našem dvoru g. Dampierre in turškega poslanika Alija Hajdar-beja.

Minister Preka v Zagrebu

Beograd, 22. avgusta b. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Nikola Preka potuje z večernim brzovlakom v Zagreb.

Sestanek opozicije 10. septembra v Zagrebu

Beograd, 22. avgusta b. V krogih združene opozicije se doznava, da bo sestanek šefov opozicije okoli 10. septembra v Zagrebu.

Nabavke premoga za drž. železnice

Beograd, 22. avgusta b. Predstavniki rudarskih in industrijskih podjetij iz Dravske in Savske banovine so bili sprejeti pri ministru za šume in rudnike Ignjatu Stefanoviću, od katerega so zahtevali, da se njihove industrije bolj upoštevajo pri nabavkah premoga za državne železnice. Minister je predstavnikom obljubil, da bo predlagal ministrskemu svetu nove predloge za revizijo nabavk za državne železnice.

Veliko Celje

Beograd, 22. avgusta b. Z ukazom Njeg. Veličanstva kralja se je po predlogu ministrstva notranjih zadev priključila mestni občini Celje Celje-okolica.

Š a h

Šahovska olimpijada v Varšavi

Varšava, 22. avgusta. AA. Po končanem osmem kolu šahovske olimpijade vodi švedska s 24 točkami, na drugem mestu je Poljska s 21 točkami, na tretjem, četrtem in petem mestu so Jugoslavija, Českoslovaška in USA z 20 točkami in pol in na četrtem mestu Madjarska z 20 točkami.

Šahovski turnir za nac. mojstrstvo

V četrtek, 22. t. m. je bilo odigranih vseh 5 v prejšnjih kolih prekinjenih partij. Precej odločilna za končni placement je bila partija Savić: Milan Vidmar iz II. kola. Savić se je ves čas dobro držal in izpeljal igro brezhibno v remijsko končnico. Tu pa so ga popustili živeci in moral je slednjič partijo predati. S tem je prehitel M. Vidmar ml. s precejšnjim naskokom Ing. Preka kot najnevarnejšega meca in ker ima igrati samo še tri lažje partije, ni skoro več dvoma, da se ne bi ob vstopu do konca. Partiji Šiška: Savić in Matvejev: C. Vidmar iz III. kola sta razburljivejši peripetiji končali z remi. Prav tako partiji Sikošek: Mat ter Ing. Prek: Šiška, obe iz IV. kola.

Stanje po do kraja odigranem IV. kolu sledi: 1. M. Vidmar ml. 14 točk; 2. Ing. Prek 12 točk; 3. Matvejev 11½ točk; 4. Preinfalk 11 točk; 5. Sikošek 10½ točk; 6. Vidmar Ciril 9½ točk; 7. Savić Radomir 9 točk in 8. Šiška 8 točk.

Danes, v petek, prične V. — predpredzadnje kolo. V njem se spoprimejo sledeči partije: Savić Radomir: Sikošek, Matvejev: Ing. Prek, Šiška: M. Vidmar ml. ter Preinfalk: Vidmar Ciril. Doseženi rezultati predvidevajo sedanega vrstnega reda ne bodo spremenili. Sicer pa bomo videli!

M. K.

Naše šole

Drž. meščanska šola na Viču pri Ljubljani naznanja, da se vršijo naknadni završni izpiti od 27. do 31. avgusta. V tem času se vršijo tudi vsi drugi popravni izpiti po razporedu, ki je nabit v šolski veži. Vpisovanje bo 1. 2. in 3. septembra; vsakokrat od 8. do 12. ure. K vpisu morajo priti tudi vsi oni učenci in učence, ki so se vpisali provizorično v mesecu juniju, in poravnati vse obveznosti. Kaj je potrebno za vpis in plačilo, je razvidno z razglašene šolske veži.

Mariborski proces končan

Markucija in Zemljič so nedolžne

Žrtve sovraštva

Mariborski veliki senat jih je oprostil
Pretrpetljivi prizori v sodni dvorani

Maribor, 22. avgusta.

Obnovitveni veliki proces proti bratoma Ivanu in Jožetu Markuciju ter Mihi Zemljiču, ki so bili obdolženi umora neznanca v Benediškem gozdu pred petnajstimi leti in ki so bili leta 1926. obsojeni pred mariborsko poroto na dosmrtno ječo, je bil danes ob silnem zanimanju končan in je bila za vse tri izrečena oprostilna razsodba.

Po desetih letih trpljenja za zidovi mariborske kaznilnice

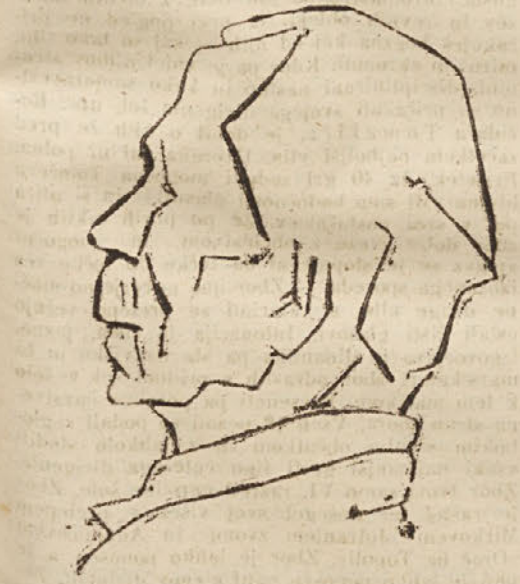
Se je vsem trem obtožencem po veliki zašlugi njihovega zagovornika dr. Komavlija posrečilo dokazati, da so nedolžni in da so jih v ječo spravili samo zlobni jeziki. Za obnovitveni proces, ki jih sličen pozna svetovna justica bolj malo, je vladalo ogromno zanimanje ne samo v Mariboru in njega okolici, ampak širom države. Mariborska uredništva listov so danes oblegali s telefoničnimi vprašanji iz bližnjih in oddaljenih krajev, celo iz sosednjega inozemstva so se zanimali za razsodbo.

Zalostna zgodba Markucijevih in Zemljičevih tvorila je napet roman, poln zapletenosti in groze. V gozdu je najden razmesarjen moški. Pred petnajstimi leti. Nihče ni ve-

Prča Berdujak

del od kod je in kdo je in bo njegovo ime menda ostalo za večno prikrito. Tudi za morilca se ne ve. Človeška zloba in zavist, ki ne izbirata sredstev, sta pokazala s pristom na nedolžne sosede: Markucijeve in Zemljiča. Dvakrat so jih postavili pred sodišče in obakrat so bili oproščeni. Ko jeziki še niso mirovali, so morali pred poroto, kjer so jih na podlagi izpovedi nekaterih prič obsodili pred desetimi leti. Ivanu Markuciju je bila določena smrt na vešalih. Jožeta Markucija in Miho Zemljiča pa so obsodili na dosmrtno ječo. Ivan Markucij je bil nato pomilošen in tako so vsi trije predsedali v mariborski kaznilnici dosmrtno ječo. Justica pa kljub obsodbi ni prenehala z ugotavljanjem dejstev, ker so se med tem pojavili novi momenti in končno dozoreli do take popolnosti, da je

Glavna priča kovač Stefan Geček

Prislo po 15 letih po umoru in po 10 letih obsodbe do obnovitvenega procesa, ki je trajal skoro tri dni. Zaslišanih je bilo nad 60 prič, ki so pretežno razbremenjevale obsojence in postavile verodostojnost nekaterih obremenilnih prič v dvom.

Brata Markuci in Zemljič so prosti. Bogve, s kakimi občutki so danes zapuščali svojo sodnijsko poslopje. Kam vodi sedaj njihova življenjska pot? Nekdaj tako trdnega doma ni več... Domacije so bile prodane, svojci so raztepeni po vsem svetu...

Državni pravdnik: Krivi so!

Danes ob 9. dopoldne je pričel z govorom državni tožilec dr. Hojnik. V 20minutnem govoru se je zlasti naslanjal na izpo-

vedi obtožilnih prič in skušal dokazati, da so obtoženci krivi. Ob koncu govora je državni tožilec zahteval sodbo po obtožnici.

Zagovornik dr. Komavli: Pravico dajte!

Nato je sledil govor zagovornika dr. Komavlija. Govoril je eno uro in deset minut. V stvarnem in docela utemeljenem izvajanju je branilec popolnoma razčlenil značaje vseh prič in res dokazal, da obremenilnim pričam ni verjeti, ker govorijo iz podlega sovraštva. Konec njegovega govora je pač marsikomu izvalil solze v oči. Tako je dr. Komavli dejal, da si je mati Markucijevih tako zelo želela videti pred smrtjo obtožence svobodna, ker je bila v svoji materinski zavesti popolnoma prepričana o nedolžnosti svojih dveh nesrečnih sinov. Prav tako pa sedaj stari Angelo že 95letni oče obeh Markucijevih, ki je tudi že bolj v grobu kot pa živ, hrepeni še enkrat videti svoja nedolžna sina.

Obtoženci: Ne milosti, marveč pravice prosimo!

Zelo ganljiv je bil nato prizor, ki je sledil govoru branilca dr. Komavlija. Vsi trije obtoženci so skrušeni stopili pred sodnike in jih s povzdignjenimi rokami prosili ne milosti, marveč pravice. Kajti še so zatrdili, da so popolnoma nedolžni.

Kratko posvetovanje: Oproščeni ste!

Po zelo kratkem, komaj desetminutnem posvetovanju, se je sodni dvor vrnil v dvorano. Smrtna tišina je vladala v dvorani, sodniki so za trenutek nemo in bledih lic

Vodilne ideje učiteljstva za delo v bodočnosti

V četrtak je otvoril v Sarajevu Kongres Jugoslovanskega učiteljskega združenja predsednik g. Ivan Dimnik. Prečital je deklaracijo o smeri stanovske politike JUU, v kateri je glavnem izvajal:

V enotnem združenju hočemo s konstruktivnim delom združiti vse moči svojega stanu za dobro učiteljstva, šole, prosvete, naroda in države. — Enotnemu združenju mora biti dobrodošel vsak stanovsko zavezan učitelj narodnih šol. Dvigati je treba stanovsko zavest, da bo vsak učitelj član stanovske organizacije. — V združenju mora biti zajamčena popolna enakopravnost, svoboda vesti in mišljenja vsakega člana. — Združenje hoče, da se članstvo izpopolnjuje za samostojno mišljenje, da se omogoča svobodna, stvarna, načelna in dobrohotna kritika. — Smatramo za kvarno vsako stanovsko politično organizacijo osnovano na strankarsko politični, verski ali plemenski osnovi.

Moralni temelji stanu

Vse moči je treba posvetiti dvigu moralnih vrednot in utrjevanju etičnih osnov, ki so: spoštovanja resnice, pravičnosti in poštenja, poglobljanje pravega tovarištva in pravičnega odnosa v službi in napram predstojnikom, vsestranska strpnost, dvigovanje stanovske in službene morale, utrjevanje potrebne stanovske discipline in reda, dvig ugleda stanu in stanovskega dela za notranjo konsolidacijo in moč stanu. — Te vrednote morajo bazirati na članski zavesti: da je vsak posameznik odgovoren za svoje delo celokupnemu stanu.

Intelektualni temelji stanu

Učiteljski stan mora dvigniti svoj intelektualni nivo in omogočiti izpopolnjevanje članstva v strokovni in splošni izobrazbi. — V skladu z interesi in potrebami naroda in države moramo ustvariti skupne ideološke poglede na vse stanovske, šolske in splošno prosvetne probleme.

Politika združenja

V šoli in med narodom mora učiteljstvo ustvarjati vero v državo, v njeno moč, in njene sposobnosti, nuditi s svojim prirodnim bogastvom narodu vse blagostanje. — Zato mora učiteljski stan obvarovati svojo neodvisnost na strani, da bo lahko paraliziral vse kvarne učilne dneve politike na šolstvo in prosveto, ter mogel braniti in zastopati interese stanu in šole do vsakega režima. — Glede političnih in državljanskih pravic pušča združenje članstvu svobodo opredeljevanja in dela izven organizacije; tudi to delo mora biti v skladu s skupnimi interesi stanu.

Odnosaji do naroda

Vedno se moramo zavedati, da smo učitelji celega in ne samo enega dela naroda. Biti moramo stan, ki spaja in ne stan ki razdvaja narod. Deliti hočemo vedno usodo z narodom.

Patriotizem in nacionalizem

Za nacionalno delo moramo smatrati vsako delo, ki gradi našo narodno in državno vse-

zrli v obtožence. Nato pa se je zganil predsednik velikega senata g. Lenart in tresočih rok ves ganjen in razburjen pričel čitati sodbo. V dvorani se strahotnejša tišina. Predsednik je nato dejal, da je sodni dvor vse dosedanje sodbe razveljavil in vse tri obtožence oprostil krivde in kazni. V razlogih za to obsodbo je navedeno, da ni nikakih dokazov za njihovo krivdo, na drugi strani pa je docela dokazano, da so obremenilne priče, zlasti Geček in Kovačičeva družina govorile iz nizkotnega sovraštva. Predsednik še ni dobro končal s čitanjem oprostilne razsodbe, ko je grobno tišino prekinil v dvorani en sam gromki odobravalni plosk poslušalcev. Se predsednik je takrat skoraj zajokal, kaj bi ne jokali poslušalci... V naslednjem trenutku so padli obtoženci v objem svojih sorodnikov. Jokaje so se nedolžni možje zahvaljevali sodnikom in seveda svojemu plemenitemu zagovorniku, ki je preko mnogih težav in zaprek pomagal nedolžnim bitjem do pravic in svobode. Tudi njemu je upravičeno šel oglušujoči aplavz.

Na svobodi...

Po kratkih formalnostih so bili Miha Zemljič, Ivan in Jožet Markuci, desetletni trpini smrtnega sovraštva izpuščeni na svobodo. Ni mogoče popisati trenutka in občutkov izpuščenih, ko so po desetih letih trpljenja zopet zadihali svobodni zrak. Ljudje so v špalirju čakali na oproščene, ki jih je zagovornik dr. Komavli v svojem avtomobilu odpeljal na svoj dom. V srce se gajoč je bil tudi prizor, ko so se ljudje s silo prerili skozi gnečo do avtomobila in metali nedolžnim žrtvam srebrne kovance, kajti vedeli so, da so nekaj dobri kmetje, sedaj največji in usmiljenja vredni berači... Zivela pravica!

bino. — Naš nacionalizem se ne sme zrealiti samo v spontanem nacionalnem čustvovanju, navdušenju in zunanjem izrazu. Ne dovoljmo nikomur, da jemlje nacionalizem v zakup in da ga odreja drugim. Nacionalno sumničenje in ovajanje obojamo. Brezkompromisno odklanjamo vsak nacionalizem, ki je zgrajen na brutalni sili. Nacionalnosti in skupnosti bomo služili najbolje s krepitvijo osebnih stikov učiteljstva iz vseh krajev države s spoznavanjem skupnih vzgojnih nalog za duhovno, socialno in ekonomsko zblizanje in z delom zanje. Patriotizem in nacionalizem aktivnega in upokojenega učiteljstva smatramo izven diskusije.

Državljska enakopravnost in svoboda

Smatramo za potrebno, da se organizirajo strokovna združenja, da bi mogli vsi stanovi sodelovati pri reševanju nacionalno stanovskih problemov. — V tej smeri hočemo okrepiti položaj in vpliv združenja, da ga javnost in oblast brezpogojno priznava in upošteva kot edinega legitimnega predstavnika celega stanu. Iz tega razloga je združenje za svoje delo moralno odgovorno ne samo članstvu, nego tudi celokupnemu stanu, narodu in državi. — Zahtevamo, naj bo učiteljstvo zastopano v vseh javnih ustanovah, od šolskega odbora, občine, hlapovine do narodnega predstavništva in senata.

Načela prosvetne politike

Kulturno prosvetno in socialno stremljenje ter delo združenja za napredek šole in narodne prosvete se bo doseglo ako se zagotovi: svoboda otroka v šoli, da bi se razvile vse sposobnosti in moči ki počivajo v njem. — Nadalje principi: pouk v materinem jeziku, znižanje števila otrok v razredih, ustanavljanje šol za defektne otroke, obvezno 8 letno šolanje brez olajšav, izvedba splošne strokovne izobrazbe in vzgoje, samo po sodobnih pedagoških načelih, preprečitev izkoriščanja otrok za fizično delo, socialno zdravstvena zaščita in skrb za otroke, brezplačno šolanje in oskrbovanje otrok s šolskimi potrebščinami. Svoboda učitelja pri delu, da se lahko usposobi za dovršenega vzgojitelja in principi: Akademski izobrazba učitelja, pedagoška neodvisnost, ekonomsko socialna preskrba, stalnost v službi, državljanska enakopravnost in svoboda. Svoboda šole in šolske organizacije — in principi: Ustvarjanje in podpiranje prosvetnih ustanov vseh vrst, ekonomska sigurnost in nezavisnost šole, demokratizacija in avtonomija šolstva, zastopstvo šolstva v vseh zakonodajnih in avtonomnih korporacijah in odvajanje šolstva od vseh faktorjev, ki ovirajo njegov razvoj.

Personalna prosvetna politika

Pri namestitvah in premestitvah mora zastopati načelo, da sodeluje učiteljstvo s svojimi izvoljenimi zastopniki pri komisijah za učiteljski razpored. — Članstvo ne sme dovesti svoje organizacije na nivo posredovalnice za službe, izogibati se mora ponižujočega posredovanja lajkov v stanovskih vprašanjih.

Ekonomska socialna preskrba

Udruženje bo ščitilo materialne pravice in interese članstva, a osvojiti si je treba tudi načelo samopomoči.

Odnosaji do ostalih

Interese stanu hoče dovesti v sklad z interesi in potrebami naroda in države, brez vsake težnje za hegemonijo enega stanu nad drugim.

Vesti iz Italije

Italija v orožju

Pod tem naslovom prinaša »Popolo d'Italia« članek, v katerem poudarja, da je italijanska armada danes najmočnejša v Evropi. Za svojo varnost in udarnost mora Italija Abesinijo razorožiti. One države, ki posedujejo bogate kolonije, ne morejo Italiji te poti preprečiti. Vsak nov odpor proti italijanskim življenjskim potrebam bi pomenil zločin v zgodovini. Vsekakor koraka Italija z zavestjo po začetni poti dalje in ohranja pri tem odkrito voljo za sodelovanje, vendar v senci enega milijona bodal in oborožena na morju in v zraku. Armada, a katero Italija danes razpolaga, poseduje udarno silo največjih učinkov. Vendar kar največ velja, to je njen duh. Fašistična mobilizacija je prežeta odločne volje. Dospeli smo v stanje splošnega gibanja. Italija hoče v Evropi doprinesiti vse za njeno obnovo, vendar je odločna, da ne prenese nobenih nasilij in krivic, ki jih je dobila v Versaju.

Podpore za delavstvo

V nekaterih italijanskih pristaniščih, med njimi je tudi Reka, bodo pobirali od vsake vkroane ali izkroane tone v korist pristaniških delavcev posebno pristojbino v znesku 10 stotink od vsake tone, v Trstu znaša ta pristojbina 5 stotink.

Požar

V sredo je v Kasovljah ob Vipavi nastal iz neznanih vzrokov tekem osmih dni že drugi požar v istem poslopju. Gorelo je pri Milanu in Franceu Trpinu, posestnikoma znanega velikega mlina v Vipavski dolini, in sicer najprej v nekem stranskem prostoru, kjer je imel spravljeno seno in slamo. Od tam se je požar razširil na hišo in končno tudi na mlin.

Kako velik požar je moral to biti, se lahko presodi po tem, da so poleg domačinov prišli gasiti še gasilci iz Ajdovšine, Vipave in Gorice in da so vsi skupaj gasili vso noč in še v četrti tek zjutraj do 10. ure, čeprav teče tam mimo Vipava. Škoda je ogromna in znaša 200.000 lir.

Tržaška magistratna palača bo povečana

Tržaški magistrat, znan po svoji monumentalni uri ali »Mihiu in Jakcu«, je za mestne urade že zdavnaj pretesen. V njem se zdaj nahajata samo predsedstvo in finančni oddelek vsi drugi mestni uradi pa so porazmeščeni drugod. Letošnji jesen bodo palači dozdilali od zadaj še dva objekta, ki bosta segala do restavracije Bonavia v starem mestu. V nove prostore pride mestni zdravstveni urad, računovodstvo in anagrafski ali popisni urad ter mestni arhiv. Tehnični urad ostane na svojem dosedanem mestu nasproti municipiju. Dosedanji anagrafski urad pa se sčasoma izpremeni v šolsko poslopje.

Nogo si je zlomil

15letni Marcel Sanein iz Boljunca je prišel v pelek s kolesom v Trst. Ko se je vozil navzdol po Via Tesa, je izgubil ravnotežje in hotel skočiti s kolesa, pri tem mu je na tlaku spodrsnilo, padel je in precej nesrečno zlomil nogo.

Lep uspeh Jenkove proslave

Proslava stoletnice pesnika Simona Jenka v Podreči je doživela zelo lep moralni, pa tudi zadovoljiv gmetni uspeh. Prireditveni odbor za proslavo pod predsedstvom šolskega upravitelja g. Ločnikarja je dosegel, da je čistega dobička okrog 15.000 dinarjev. Mnogo truda so si s prireditvijo proslave prizadejali idealni akademiki s Sorškega polja, zlasti pa je vložil mnogo dela v to, da je proslavo organiziral, akademik g. Bertoneelj; zato gre poštovanjnim, nesebičnim akademikom vse priznanje. Proslava sama je bila zvezana z velikimi stroški in je bilo tudi precej škode na inventarju.

Čisti dobiček se je prvotno nameraval porabiti za povečanje prosvetnega doma in njegovo preureditev v »Jenkov dom« in so se zato zlasti zavzemali Savčani in Mavčani.

Vendar pa je treba tu pripomniti, da ima pri odločitvi, kako se bo uporabil čisti dobiček, besedo tudi časni odbor. Umestno bi namreč bilo, da bi se doberšen del čistega dobička uporabil v dobrodelne namene, da bi se s tem denarjem vsaj nekoliko gmetno podprli revni in idealni študentje s Sorškega polja. S tem bi se tudi najlepše oddolžil Jenkovemu spominu, saj je tudi Jenko v svojem življenju stradal in se moral težko preživljati s poučevanjem.

Polovica denarja pa naj se morda porabi nato za to, da se prosvetni dom preuredi v Jenkov dom.

Trebnje

Uradne ure pri sreskem sodišču so po minutnih sodnih političnih dopoldne od 8. do 12. ure in popoldne od 15. do 18. Ob sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 14.

Oseba vest. Premiščen je iz Ribnice v Trebnje žel. urad. pripravnik g. Miroslav Gregorc.

Priljubljeni kaplan g. Franc Blažič, odlični glasbenik in prijeten družabnik, je preteklo sredo zapustil naš kraj in je prevzel kot župnik faro Stango pri Litiji. Čestitamo!

Dnevni dogodki

× Slovenska mladina! Ali poznaš zgodovino svojega naroda? Pridi 1. septembra t. l. k spominskemu knežjemu kamnu na Poljani pri Prevaljah, kjer bo 200 ljudi iz Mežiške doline igralo slavnostno zgodovinsko igro Franceta Brenka »Poslednje ustoličenje«. Videla boš vso silo in tragiko naših prešlih dni, začutila boš svojo veliko nalogo ob svetem spominu, posvečenem bratom Koroscem onstran naše jugoslovanske meje. Zavedla se boš resnobne poslednjih besed Viteškega kralja: »Čuvajmo Jugoslavijo!«

× **Važnost esperantskega jezika** je posebno velika v tujsko-prometni propagandi. Potom tega svetovnega jezika se namreč izvaja jako intenzivna propaganda, zlasti v inozemstvu za obisk prirodnih krasot naše domovine. Slovenski esperantisti hočejo najširši javnosti pokazati svoje delo in v ta namen prireajo esperantsko razstavo v okvirju letošnjega jesenskega ljubljanskega velesejma od 5. do 16. septembra.

× **Za izlet planincev v Dubrovnik** na kongres Saveza planinskih društev in s tem zvezanimi izleti v planine Črne gore, dobijo udeleženci objave za 75%, odnosno 50% znižano vozno ceno v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4, kjer se sprejemajo prijave najdalje do ponedeljka dne 26. t. m.

× **Pohvala naši pošti.** Še 27. julija t. l. sem poslala v Varšavo dopisnico, kjer je bil točen naslov ulice, le hišno številko sem zamenjala s stanovanjsko — in dopisnica je prišla nazaj v Ljubljano s pripombo: »Nepoznan.« Vrnjeno dopisnico sem sprejela pred nekaj dnevi, četudi ni bilo na njej mojega naslova niti priimka. Ne domišljujem si, da sem tako znana osebnosti bele Ljubljane, razveselilo me je pa dejstvo, da je zadostovalo moje krstno ime in deklinski priimek moje sestre, da se je vrnila dopisnica v moje roke. Najlepša zahvala našim vrednim poštним uslužbenecem, ki naj obenem seznanijo našo širšo javnost z njihovim vestnim in vzornim poslovanjem. — M. Ž. K.

× **Sokolska četa Dol pri Ljubljani** priredi v nedeljo 25. t. m. ob pol 16. na vrtu Kmetijskega doma v Beričevem svoj prvi javni nastop s sodelovanjem vseh telovadnih oddelkov in godbe Sokola I. Tabor. Pokažimo z veliko udeležbo, da cenimo smotreno delo te marljive sokolske čete za vzgojo naše podeželske mladine.

× **Za sprejem v mornarsko podoficirsko šolo** v Šibeniku razpisuje šibeniška mornarska komanda v Službenih novinah 20. t. m. natečaj, da sprejme do 50 mladeničev iz civilnega prebivalstva ali tudi vojakov in mornarjev iz stalnega kadra vojske in mornarice. Gojenci ne smejo biti mlajši od 16 in ne starejši od 19 let, imeti morajo vsaj 4 razrede osnovne šole in tudi dovoljenje staršev za vstop v šolo, biti morajo neoženjeni, telesno zdravi in sposobni za službo pri mornarici. Lastnoročno pisane prošnje z vsemi prilagami, ki so razvidne iz omenjenega Službenega lista, morajo biti odposlane najpozneje do 30. avgusta t. l. Komandantu Mornarske komande v Šibeniku.

× **Peš okoli sveta.** V Zagreb je dospela skupina 20 skavtov, ki so odšli 20. januarja leta 1932 na pot ter hočejo peš prepotovati vse svet. Iz Francije so šli v Belgijo, Holandsko, Dansko in Nemčijo in čez Avstrijo v Švico, Italijo in Afriko. Iz Afrike so odpotovali v Ameriko in v Rusijo in od tu v Jugoslavijo. Iz Jugoslavije bodo potovali v Bolgarijo in v Romunijo ter na Poljsko, kjer se bodo sestali z drugo skupino iz Amerike. Nato bodo peš prepotovali še Sibirijo, Kitajsko in Japonsko ter se vrnili zpet iz Rusije z letalom v Pariz. Vodja ekspedicije Leon Saboudian je star 30 let. Doslej je prepotoval peš že 39.000 km. V Zagrebu so se zadržali samo 24 ur.

× **Novinarsko nagrado Pulitzerjeve** ustanove je dobil naš rojak Josip Peter Čížek iz Trebinja. Čížek prebiva že več let v Ameriki. Izdajal je tednik v Long Islandu in sodeloval pri velikih ameriških dnevnikih. Nagrada znaša 1500 dolarjev. Čížek bo z njo odpotoval v Evropo, da se seznanijo evropskim novinarstvom. Jeseni pride tudi v Jugoslavijo.

× **Nesreča nemškega letala v Zemunu** se je pripetila 20. t. m. Letalo je bilo na poti v Atene. Treba je bilo nadomestiti pokvarjeni motor, katerega so naročili iz Nemčije.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Petek, 23. avgusta. Katoličani: Filip; pravoslavni: 10. avgusta: Laurentije.

DEZURNE LEKARNE

Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komatar, Vič-Glince, Tržaška cesta 12.

* **Smrt nadebudnega dečka.** Našega znamenitega sportnika g. Anta Gnidovca je zadela težka izguba. V nežni mladosti 10 let je pokosila bela žena njegovega sinčaka Tončka, učenca IV. razreda državne vladnice v Ljubljani. Pokojni Tonček je bil izredno nadarjen učenec, značajan in vesel, ki so ga vsi ljubili in imeli radi. Pogrešali ga bodo zlasti njegovi součenci, ki jim je bil najboljši tovariš. Posebno težko pa ga bosta pogrešala roditelja, saj jima je bil njihov edinec vse. Globoko užaloščenima roditeljima iskramo v njihovi neotlažljivi boli naše iskreno in globoko sožalje. Nepozabnemu Tončku pa bodi lahka domača zemljica!

* **Centralni akcijski odbor ORganizacije Jugoslovenske Nacionalne Omladine** sklicuje za soto 24. t. m. ob 20. uri v salonu kolodvorske restavracije Majcen na Masarykovi cesti članski sestanek ljubljanskih krajevnih organizacij in poverjenikov. Sestanek je strogo obvezen radi izredno važnega dnevnega reda.

* **Združenje trgovcev v Ljubljani** obvešča vse gg. člane, da se pričnejo 23. t. m. odpirati trgovine ob 14. uri. — Uprava.

* **Skrivnosten strel.** Včeraj je prišel v splošno ljubljansko bolnišnico 38letni Jože Benegalja, posestnik iz Šmartnega pri Litiji, češ, da je dobil doma skozi okno strel v levo roko. Ne ve pa, kdo ga je ustrelil.

* **Učencem državne vladnice v Ljubljani.** Zberite se danes ob 15. uri na šol. dvorišču, da bomo spremlili našega draga Tončka Gnidovca na njegovi zadnji poti. Prinesite s seboj cvetje in posujte Tončku zadnje bivališče! — Ravnateljstvo drž. učit. šole v Ljubljani.

* **Odbor Smučarskega kluba Ljubljana** poziva vse članstvo kluba, da se udeleži pogreba sinčaka našega predsednika Ante Gnidovca. Pogreb bo danes ob 15.30 iz mrtvaške veže splošne bolnice v Ljubljani.

* **Ljubljanska drama** je začela z rednimi skušnjami in pripravila veliko vzporeditev Sophoklejeviga »Kralja Oedipusa« na letnem gledališču v Tivoliju. Premiera je predvidena v soboto 7. septembra. Ker rabi pri tem delu večje število statstov, prosi uprava vse one, ki bi hoteli sodelovati pri tej predstavi, da se javijo v petek 23. t. m. ob pol 20. uri v dramskem gledališču pri prof. Osipu Šestu, ki režira to delo.

* **Redni letni občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani** z običajnim dnevnim redom bo v ponedeljek 9. septembra ob 18. uri v Hubadovi dvorani poslojla Glasbene Matice.

* **Akademski pevski zbor na kongresu Jadranske straže.** Na kongresu Jadranske straže, ki bo od 5. do 9. sept., bo nastopil tudi Akademski pevski zbor, ki si je v kratki dobi svojega razvoja pridobil med vsemi našimi zbori nedeljen sloves in priznanje najširših krogov, ki je ponesel našo pesem s parnikom »Kraljico Marijo« v solnčno Afriko med najodličnejšo publiko,

Kaj je vse novega v Mariboru

Iz Pesniškega kota

(Med Kozjakom in St. Iljsko dolino.)

Slovenske gorice so ustvarjene s posebno skrbjo in ljubeznijo, ta del pa je nagrajen še s posebno lepoto in vsem blagoslovom, potrebnim za znošno življenje ratarja. Saj so tukaj mogoče prav vse veje kmetijskega gospodarstva.

A tudi razvajanemu umetnikovemu očesu nudi ta zemlja dovolj utehe. Vse razkošje najmehekše romantike je zgosteno na teh tako privlačnih goricah, nanizanih kakor na ukaz mehekga srea.

Gorice so že v dobi svojega prava in iz njih se že razlega oni zdaj hitrejši, zdaj spet počasnejši »klip, klop« in se ulega v plitve dole kakor težka in monotona molitev s turškega minareta. Gode nam pesem davnine kot da bi bil vsak udarec povest zase, težka povest naših očetov iz dobe »gorske pravde«. Samo tukaj je imel naš gornik nekaj pravice, ki mu jih je njegov fevdalni gospod prisiljeno delil. Kdo naj bi mu bil sicer obdelal vinograd in mu preskrbel najboljšo »Župo«, ki si jo je on tako želel!

Klip, klop!... Tudi sedanosti pojejo goriški godeci dovolj utrjavajoče, pesem bolesti — kovača. Nekaj svinčenega je v nji in kot težka izpoved ranjenega gornika, ki si danes sam pripravlja omamni sok, da potlači svoje križe in težave.

Klip, klop! Počasi poganja goriška sapa svoj tradicionalni propeler in njegova otočna melodija je posvečena modernemu gorniku, ostanku srednjeveškega prava: našemu vinčarju.

△ **Otvoritev gledališke sezone** Narodnega gledališča v Mariboru bo predvidoma konec septembra ali pa začetkom oktobra. Otvoritvena predstava bodo Dostojevskega »Bratje Karamazovi« v režiji Jože Koviča.

△ **95 letnico življenja** slavi danes znani Mariborčan in velik pobornik mariborskega gasilstva dr. Josip Urbacek. Jubilant je bil rojen 23. avgusta 1840. v Brnu na Češkem. Leta 1872 je pristopil k mariborskemu gasilcem in leta 1908 ustanovil reševalno postajo. Zaradi njegovih velikih zaslug je bil izvoljen za častnega člana in je bilo njegovo plodono delo deležno tudi raznih odlikovanj, med temi reda sv. Save. Zaslužnemu Mariborčanu ob njegovem jubileju čestitajo vsi Mariborčani in se jim pridružujemo tudi mi!

△ **Španska pisma** tudi v Mariboru. Slična pisma, kot so jih zadnje dni dobivali imovitejši ljudje v Ljubljani in Kamniku iz Španije, so že meseca maja dobili nekateri Mariborčani. Neki neznanec je že takrat prosil za pomoč, da bi mu rešili z večjim zneskom kovčeg, ki je na neki železniški postaji v Franciji in v katerem je 2 milijona frankov. Nadalje je sporočal isti neznanec, da je zaradi bankrotstva zaprt neke v Španiji, za uslugo pa bo odstopil rešitelju tajinstvenega kovčeka tretjino gornjega zneska. Pisma so bila pisana v nemščini in je razvidno, da jih je pisala ena in ista oseba. Kakor je znano, ni noben Mariborčan nasel.

bo gotovo tudi o priliki kongresa velika privlačnost.

* **Počitniška kolonija** mestne občine ljubljanske, ki letuje v Poljanah nad Škofjo Loko, se vrne v Ljubljano v soboto 24. t. m. ob 12.26. Starše opozarjamo, naj pridejo na kolodvor po svoje otroke. — Socialno politični urad v Ljubljani.

* **Otroci počitniške kolonije v Mednem** se vrnejo v Ljubljano 27. t. m. z vlakom ob 16. uri. Starši, pridite po otroke na kolodvor! — To nedeljo 25. t. m. pa pridite vsi na prijetni popoldan v Medno, ki vam ga bo pripravila vaša deca. Dobrodošli tudi prijatelji te dece in naši stari kopalci. — Klavora Hinko, vodja kolonije.

* **Na Tržaški cesti** je kolezarjenje po levem hodniku proti Viču od Bleiweisove ceste pa do Glinške ulice nekaterim brezvestnim kolezarjem že kar v krvi in ne poznajo nobenega cestno-policijskega reda. Prav bi bilo, da bi stal na križišču Tržaške ceste in Langusove ulice, kjer je vedno večji promet, mož postave, da pouči brezvestneže, kje se sme voziti.

* **Ustanovitev »Leica« kluba.** Prejeli smo: Ob raznih prilikah je bila poudarjena in izražena želja, da bi se v Ljubljani ustanovil nov fotoamaterski klub, ki bi združil vse lastnike »Leica« kamer. Število »leikašev« je v Ljubljani vsekakor veliko, zato je na ustanovitev novega kluba gledati z velikim zanimanjem. Naprošam vse gg., ki imajo »Leice« in se zanimajo za ustanovitev in delovanje novega, potrebnega kluba, v katerem se bo skrbelo za vsestransko usposabljanje »Leica« amaterjev, da mi vpošljejo svoje naslove in ev. nasvete, nakar bi se sporazumno določil termin za informativni sestanek in izvolil pripravljalni odbor, ki bo izvedel vse potrebno, da se želje »leikašev« uresničijo in ustanovi prepotrben klub. — Naslove je poslati na: Rajko Kos, Ljubljana, Dvorakova 3, vis. pritličje, levo.

* **Suknje je kradel.** V sredo zvečer se je potikal po okrožnem uradu 28letni Stanko Strniša, brezposelni rudar iz Šmartnega pri Litiji. Poskušal je ukrasti iz čakalnice dve suknji, pravočasno pa ga je pri njegovem dejanju zalotil neki uradnik z Okrožnega urada in ga izročil stražniku. Na policijski so ugotovili, da je suknja, v kateri je bil Strniša oblečen, uradnikova last. Sicer se je izgovarjal, da je suknjo kupil od nekoga Lojzeta za 7 Din. Izročili so ga sodišču.

šca, Celje, Kralja Petra cesta 33. Poravnalni upravnik je dr. Voršič Alojzij, odvetnik v Celju. Narok 26. septembra, rok za prijavo do 20. septembra.

* **Smrt celjskega veterana.** V sredo popoldne ob pol dveh je umrl v starosti 86 let bivši trgovec in čevljarški mojster g. Stefan Strašek. Zapušča vdovo, sina in hčerko. Bil je mož stare garde, najstarejši celjski Slovenec, še do zadnjega raven in krepek. Pogreb bo danes ob 16 iz hiše žalosti na Cankarjevi cesti na okoliško pokopališče.

* **Na drž. rudarski šoli** bodo popravni izpiti 13. in 14. septembra od 8. naprej. Vpisovanje bo 14., redni pouk pa se začne 16. septembra. Pogoji za sprejem se dobijo pri ravnateljstvu šole v Celju.

* **Borza dela.** Dne 10. t. m. je bilo pri tukajšnji borzi dela zaznamovanih 244 brezposelnih, med njimi 31 žensk. Dne 20. t. m. pa je brezposelnost že poskočila. Bilo je brezposelnih 294 ljudi, med njimi 44 žensk.

Slovo konzula inž. Ševčika

Českoslovaški konzul inž. Josef Ševčík zapušča po petih letih, kar je prišel v Ljubljano kot predstavnik bratske republike, našo državo. Kakor njegova predhodnika dr. Otokar Beneš in dr. František Resl je tudi inž. Ševčík znal častno in uspešno med nami Slovenci zastopati svojo českoslovaško državo, znal je še bolj poglobiti kulturne stike med obema r.

rodoma, kar je tudi sam praktično pokazal, ko se je kmalu priučil našega jezika in se živo zanimal za naše kulturne vrednote. V tem smislu je kot odbornik od 1. 1930. podpisal Jugosl.-českoslovaško ligo in je posvečal tudi svojo pozornost ljubljanski »Česki obece«, pod okriljem katere je imel več predavanj. Med drugim je predaval tudi o pohodu českoslovaških legionarjev, saj je bil sam legionarski častnik. Njegovo delo bo ostalo med nami v dragem in častnem spominu. Ko odhaja g. konzul inž. Ševčík v Prago na svoje novo službeno mesto v zunanjem ministrstvu, želimo samo to, da bi odnesel od nas Slovencev najlepše vtise in še nadalje tako uspešno kot do zdaj delal za medsebojno zblizanje med obema slovanskima narodoma. Jugoslovanska-českoslovaška liga je sinoči priredila v Kazini g. konzulu lep, prisrčen poslovilni večer.

Rogaška Slatina

Mladinski pevski zbor iz Zeta je že tri leta v glavni sezoni stalen gost našega »zdravilišča«, kjer nastopa s popolnim uspehom pred mednarodno publiko. Tokrat so nas posetili 6. avgusta. Siromaštvo se jim bere z blelih obrazov in revnih oblek. Na prvi pogled ne pričakuješ bogzna kaj od njih — saj so tako tihi, mirni in skromni. Kdor pa je videl njihov strunni, disciplinirani nastop in kako samozavestno so pričakali svojega dirigenta šol. upr. Božidara Tomažiča, je dobil o njih že pred začetkom najboljši vtis. Dvorana žal ni polna. Pričetek. Iz 40 grl zadoni mogočna Tomčeva himna »Mi smo bodočnosti glasniki« in si utira pot v srea poslušalcev. Že po prvih taktih je zbor dobil zvezo z občinstvom in mogočni aplavz se je stopnjeval od točke do točke res izbranega sporeda. — Zbor ima neverjetno močne druge alte, s katerimi se prepleto vežejo ostali čisti glasovi. Intonacija je čista, jasna, izgovorjava in dinamika pa sta na višku in bi marsikateri zbor odraslih s pridom šel v šolo k tem malčkom. Presenetli pa posebno čuvstvena stran zbora. Vseh 18 pesmi so podali z globokim srčnim občutkom in z lahkoto sledili vsaki najmanjši gesti fino čutečega dirigenta. Zbor tvori samo VI. razred narodne šole. Zbor je rasel ter dosegel svoj višek v prelepem Mirkovem »Jutranjem zvonu« in Adamičevem »Orač na Toplici«. Zbor je lahko ponosen, a še bolj je lahko nosen nanj njegov dirigent. Želimo zboru obilo sreče, g. Tomažiču pa priznanje, ki ga v polni meri zasluži.

Radio

Petek, 23. avgusta.

Ljubljana: 12.00 Skladbe velikih mojstrov (plošče), 12.45 poročila, vreme, 13.00 čas, obvestila, 13.15 odlomki iz zvočnih filmov (plošče), 14.00 vreme, spored, borza, 18.00 mandolinstični sekstet, 18.40 nekaj zabavnih besed (Fr. Lipah), 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 prenos iz Zagreba, 22.00 čas, poročila, spored, 22.10 Cvetke iz naših in tujih logov (plošče).

Zagreb: 20.00 Vokalni solo, 20.30 Klavirski koncert, 21.30 mandolinski kvartet.

Beograd: 20.00 Narodne pesmi, 20.30 predavanje, 21.00 prenos iz Zagreba

Gospodarstvo

Nova pota jugosl.-nemške trgovinske politike

Kako uveljaviti klirinške terjatve?

Jugoslovansko-nemška trgovinska pogodba od 1. maja 1934 je ustvarila prav ugodne pogoje za čim čvrstejšo in živahnost trgovske posle. Naš izvoz se je z ozirom na aktivno trgovinsko bilanco znatno utrdil in stalno narašča; tako je že v letu 1934 tvoril 15,42% vsega našega izvoza, za letošnje leto pa je pričakovati, da

Leto	Izvoz	% vsega izvoza
1928	779.447	12,10
1929	675.131	8,52
1930	790.726	8,20
1931	543.305	11,31
1932	344.763	11,28
1933	470.679	13,94
1934	597.793	15,42

Ob normalnih plačilnih razmerah bi nesorazmernost izvoza in uvoza iz Nemčije ne ustvarjala težkoč, toda z ozirom na plačilne klirinške uredbe nastaja nepovoljno stanje in zastoj, kljub ugodnim načelom trgovinske pogodbe. Poglaviti vzroki težkoč so pravzaprav v našem visokem aktivnem klirinškem saldu, ki je sredi t. m. precej presegel 300 milijonov Din, in v šestmesečni čakalni dobi izplačila pri Narodni banki. Vsi ledi navedenega je za daljšo dobo odtegniti kredit za nadaljnji izvoz, tako da čestokrat v najugodnejšem izvoznem trenutku ni mogoče dobiti novih kreditov. Težkoče in nepovoljni zastoj kot posledice klirinških uredb je treba premestiti in jugoslovansko-nemške trgovinske odnose se pospešiti. V tem smislu se že javljajo predlogi (»Jugoslovanski Lloyd«), naj se naš uvoz iz Nemčije zviša, da se tako zmanjša naš aktivni klirinški saldo. Potrebno je, da začnemo v Nemčiji kupovati v večji meri industrijske proizvode, predvsem one, ki jih doma ne izdelujemo, kakor tudi one proizvode, ki jih kupujemo v državah, napram katerim sta naša trgovinska bilanca in klirinški saldo pasivna. Med obema državama je treba ustvariti

se odstotek izvoza še zviša, zlasti z ozirom na sadni izvoz in v slučaju ugodne ureditve izvoza hmelja. Dočim naš izvoz poslednji dve leti stalno narašča, uvoz iz Nemčije sorazmerno nazaduje. Naslednja tabela prikazuje naš izvoz in uvoz v Nemčijo v letih 1928 do 1934 v 1000 Din:

Uvoz	% vsega uvoza	Saldo
1.066.509	13,61	-287.062
1.188.049	15,64	-512.918
1.221.420	17,55	-430.694
925.408	19,28	-382.103
506.425	17,71	-161.662
379.244	13,16	+ 91.435
497.162	13,91	+100.631

tesnejše poslovne stike, za kar pa so nujno potrebni okretni in sposobni zastopniki, ki bi na obeh tržiščih vzbudili zadostno zanimanje za izvozne proizvode in pridelke in pripravili tla ugodnim zaključkom. Na samem tržišču sicer ni težjih ovir, pač pa je treba upoštevati, da je šibka kupna sila jugoslovanskega konzumenta napram visokim cenam nemških industrijskih proizvodov eno najtežjih vprašanj, ki bo igralo veliko vlogo pri takozvanih kompenzacijskih trgovinskih odnosih naše države z Nemčijo.

Kar tiče samih industrijskih proizvodov, ki bi prišli v poštev za uvoz iz Nemčije in ki jih pri nas potrebujemo, je treba navesti: industrijske stroje, električne aparate, organske barve, zdravila, koks, železne proizvode, amonijakove spojine, celulozo, radio aparate, lim, papir, motorna vozila, fotografski material itd. Vprašanje povečanega nemškega izvoza v Jugoslavijo se tako z naše kakor s strani Nemčije posveča največja pozornost, zakaj neprijetne težave zaradi klirinških uredb je treba premestiti in ustvariti pogoje živahnim trgovinskim odnosom.

Hladilnice za sadje

Ob dobrih sadnih letinah imamo toliko sadja, da ne vemo nikamor z njim in ga mora kmet prodajati po smešno nizkih cenah, večina ga pa prekuha za žganje. Iznebiti se ga mora čimprej, ker nima primernih shramb, kjer bi se sadje držalo lepo in zdravo več mesecev in počakalo vsaj do srede zime »sveže«, ko sadja prične primanjkovati in ga trgovina povsod išče ter zanj plačuje visoke cene. Nič čudnega se nam ne zdi, če imajo večja mesta, kakor n. pr. tudi Ljubljana, velike moderne hladilnice za meso, nikjer pa še nimamo hladilnic za sadje. »Sadjarstvo in vrtnarstvo« društvo propagira praktična sadna skladišča po načrtu ravnatelja mariborske vinarske in sadjarske šole Josipa Priča. V št. 6. »Sadjarja in vrtnarja« je ravnatelj Priča ta praktični načrt tudi objavil in opisal. Skupni stroški za zidavo takih shramb stanejo okoli 20.000 Din, če smo primorani ves material in delo plačati po dnevnih cenah. Pri organizaciji bi se pa ti stroški znižali, zlasti če bi oblasti podprle to akcijo, razen tega bi pa člani pomagali z delom in materialom.

Preštudirati bo treba tudi vprašanje o naših ogromnih, kakor za sadje nalašč ustvarjenih naravnih hladilnicah, namreč naših podzemeljskih jam. Stalna nizka temperatura, tema in vlaga v njih so pogoji, da sadje ostane sveže, ne ovane in ne izgubi teže. Z malimi stroški bi se jame dale urediti, da bi dobili velika skladišča z najčistejšim zrakom: takorekoč zaštoni. Tajnik Kmetijske družbe Fr. Kafol, se pa v zadnjem »Sadjarju in vrtnarju« upravičeno zavzema, da moramo dobiti vsaj v središčih naše sadne trgovine, predvsem pa v Mariboru veliko moderno hladilnico, kjer bi shranjevali sadje in tudi zelenjavo ter tako počakali višjih cen. Če v žilovnih krajih napravljamo žitne silose za po več tisoč vagonov žita, tedaj smemo tudi zahtevati, da dobimo vsaj eno primerno hladilnico za naše prvovrstno zimsko sadje. Potrebno je takoj poslati strokovnjake n. pr. v Verono, da prouče tamošnje hladilnice, kjer lahko stoji po več vagonov sadja in zelenjave. Našim pridelovalcem bi prihranili milijonske vrednosti, ko bi sadje lahko prodali šele proti koncu zime. Konkurenca pomaranč in banan nam ni treba bati, saj so naša žlahtna jabolka po okusu in aromi tako odlična, da presegajo vso konkurenco, in bomo zato našli za se vedno dovolj odjemalcev po primernih cenah.

Drobne gospodarske vesti

V svrhu omejitve tatvin grozdja in sadja ter preprečenja velike škode, ki jo povzročajo razni delomržeži vinogradnikom in sadjarjem s prodajo nakradenega blaga, odreja kr. banska uprava Dravske banovine vsem predsednikom mestnih in tržnih občin, da njih organi od 20. avgusta dalje istočasno, ko pobirajo stojnino, zahtevajo od nepoznanih prodajalcev dokaz, da po možnosti uradno potrdilo občine — da so upravičeni prodajati prineseno sadje in grozdje. Za pridelke, dobavljene izven Dravske banovine, zadostuje železniška vozovnica ali potrdilo prevoznega podjetnika. Sumljivo grozdje in sadje naj se zapleni in proda v korist postavke za pospeševanje vinogradništva, sadjarstva in vrtnarstva. Prodajalci zaplenjenega blaga naj se zasedujejo in po zakonu kaznujejo. Občine so dolžne pravočasno opozoriti vinogradnike in sadjarje na ta razglas ter izdajati

tozadevna potrdila. Za tako potrdilo ne sme občina zahtevati nobene odškodnine.

— **Gospodarska pogajanja med Francijo in Nemčijo**, ki so bila nedavno prekinjena, se bodo nadaljevala po vsej priliki začetkom septembra. Prav tako se bodo v kratkem začela nova gospodarska pogajanja tudi med Francijo in Španijo. Poučeni krogi trde, da pogajanja med Francijo in Ameriko o novi trgovinski pogodbi dobro napredujejo in da je treba računati z uspešnim izidom.

— **Razpis kr. banske uprave za nabavo kuriva**. Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje ponovno javno ofertalno licitacijo za nabavo kuriva za kurilno sezono 1935-36 in sicer: 350 ton premoga-kosovca z najmanj 4500 kalorijami, 15 ton koka v kosih, 300 kub. m bukovih drv (cepanice), 35 kub. m mehkih drv za podkuriti. Licitacija se bo vršila dne 9. septembra 1935 ob 11. uri v sobi št. 21 v II. nadstropju kr. banske uprave dravske banovine, Bleiweisova c. št. 10. — Pogoje za izvršitev licitacije, kakor tudi vse potrebne informacije dobe zainteresirani med 10. in 12. uro vsakega dopoldne v ekonomatu kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, soba št. 48.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par. za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane pettina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din. v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

UREDITEV ali upeljavo knjigovodstva, revizijo knjig, bilance itd. prevzamem za zmeren honorar. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek lista pod »Tajnost zajamčena«.

BRINJEVEGA OLJA, čistega v vsaki množini kupim. Ponudbe na ogl. oddelek lista pod »Brinjevo olje«.

Dotrpel je in nas zapustil naš edini in dobri

TONČEK

učenec IV. razreda vladnice

Tja, kjer ni trpljenja, ga spremimo iz mrtvaške veže splošno bolnice v petek, dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 21. avgusta 1935.

ANTE IN FRANCKA GNIDOVEC, starši.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 22. avgusta: Amsterdam 2951:01 do 2965:61, Berlin 1752:77—1766:65, Bruselj 734:90—739:96, Curih 1424:22—1431:29, London 216:38—218:43, New York 4315:38—4351:70, Pariz 288:67—290:11, Praga 180:91—182:02, Trst 356:96—360:04.

Curih, 22. avgusta: Beograd 7—, Pariz 20:2725, London 15:2350, New York 305:75, Bruselj 51:65, Milan 25:12, Madrid 42—, Amsterdam 207:1250, Berlin 123:25, Dunaj 57:75, Stockholm 78:55, Oslo 76:55, Kopenhagen 68:05, Praga 12:71, Varšava 57:90, Atene 2:90, Carigrad 2:47, Bukarešta 2:50, Helsingfors 6:7150, Buenos-Aires 0:8225.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 22. avgusta: 7% inv. pos. 81—82—81, Vojna škoda 372—374—373, avg., sept., okt. in nov. 371—372, 4% agr. obv. 45 n, 7% Bler 72:25 do 73, 8% Bler. 80:50—81:50, 7% pos. hip. b. 75 n, 6% begluške obv. 64:50—65:50, Narodna banka 5800 n, Agr. priv. banka 233 n, Dunaj-Zagreb 834—844—839, Dunaj-Beograd 835 do 825, Grčija-Zagreb 33:15—33:85—33:50, Grčija-Beograd 33:60—32:90, Priv. klir. Lond.—Zagreb 234:20—235:80—235, Priv. klir. Lond.—Beograd 235:80—234:20, Priv. klir. Madr.—Zagreb 545 do 555—550, Priv. klir. Madr.—Beograd 570 do 560, Trboveljska 95—105, Izis 40 r, Sečer. Osi-jek 120 r.

Blagovno tržišče

Novi Sad, 22. avgusta.

Pšenica in oves neizpremenjeno. Rž neizpremenjeno. Ječmen bački in sremski novi 64 kg 118—120. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

= Sport =

Ameriška lekcija

Ze več tednov potujejo različne ameriške lahko-atletске ekipe križem po Evropi. Razen par izjem, ki so razumljive pri dolgih vožnjah in naporih, vidimo, da dosega ameriški atleti vedno z priznanja vredno stanovitnostjo odlične rezultate. Ne ovirajo jih klimatske izpremembe, znajdejo se v vseh razmerah. Tudi ob najmočnejši konkurenci imajo še toliko rezerve, da so še vedno, čeprav za malenkost boljši od nasprotnikov. Ko je Peacock nalezl v Strasbourgu na Hännija, in se je po odličnem startu Švicarja pri 70 m še zdelo da bo prvi, je vendar črnc še v zadnji sekundi odvrnil »belo nevarnost« in zmagal, četudi le za dlan. Ko je Draper nalezl v Amsterdamu v teku na 100 in 200 m na odlična holandska sprinterja Bergerja in Ossendarpa, je pač »tekel boljše kot n. pr. v Stockholmu!« Ta sposobnost koncentracije, in zmoglost v pravem trenutku zviti svoje sile, je najmočnejše orožje Amerikanov. In iz takih moč se pojavljajo bodoči olimpijski zmagovalci!

Angleški lahki atleti v Zagrebu

Zagreb, 21. avgusta.

Angleška studentska lahkoatletska reprezentanca je danes na igrišču Concordie ob svitu reflektorjev, občutno porazila našo državno lahkoatletsko reprezentanco. Na igrišču se je zbral številno občinstvo, ki je z velikim zanimanjem sledilo poteku tekem. Igrišče je bilo radi dežja nekoliko razmočeno.

Doseženi so bili ti rezultati:

Tek na 800 m: 1. Stohard (Angl.) 1 : 58,8, 2. Nikhazi 2 : 01, 3. Hoffer 2:01 (oba Jug.).

Posredujem denar

na hranilne knjižice
vseh denarnih zavodov
RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-10
Za pismen odgovor prilo-
žite 3 Din v znakah

INSERIRAJTE

v dnevniku
»GLAS NARODA«

Tek 400 m z zaprekami: 1. Ivanović (Jugosla-vija) 55,3 (boljše od jugosl. rekorda), 2. Small (Anglija) 57,2, 3. Bannister 58,1.

Tek na 100 m: 1. Holmes 11 sek. (1) 2. Dun-can 11,2 (oba A.), 3. Bauer (J.) 11,3.

Tek 400 m: 1. Blake 52, 2. Jamnicky 53, 3. Bauer 54,5 (oba Jug.), 4. Bannister 55,2.

Skok v daljino: 1. Duncan 6,89, 2. Novaković 6,58, 3. Buratović 6,35 (oba Jug.).

Tek 200 m: 1. Holmes 22,6, 2. Bauer 23,5, 3. Mazzi 23,5 (oba Jug.).

Tek 1500 m: 1. Lovelock 4,07, 2. Ward 4,13 (oba Angl.), 3. Goršek 4,18.

Stafeta 4 X 100: 1. Anglija 44,2, 2. Jugosla-vija 44,6.

Sportni drobiž

Jugoslavija : Češkoslovaška, nogometna repre-
zentančna tekma bo 6. septembra v Beogradu.
Naše moštvo je sestavljeno takole: Glaser, Hugi,
Malošić, Arseniev, Gajer, Lechner, Glišović,
Vujanović, Živković, Sekulić, Zečević.

Slovanski pokal. V Katovicah se je sprožila
ideja, da bi slovanske države igrale vsako leto
med seboj tekme za slovanski nogometni pokal.
Izgleda, da te zamisli ne bo težko uresničiti.

Plavalni miting med splitskim Jadranom in
Trieslino, ki je bil v Trstu, je končal z zmago
domačinov v razmerju 99 : 69 točk.

Sokolstvo

Prosvetno delo viškega Sokola

Prosvetni odbor je imel v sredo zvečer
sestane, na katerem se je določil pro-
gram prireditve za bodočo sezono. Otvoril
ga je prosvetar br. Marjan Willenpart. Po
kraji debati, v katero so posegli navzoči
bratje, so bile soglasno določene naslednje
prireditve:

Prva prireditev bo svečana proslava roj-
stnega dneva Nj. Vel. kralja Petra II. dne
6. septembra. Društvo se bo korporativno
v kroju udeležilo ob 8. zahvalne službe
božje v župni cerkvi, nakar bo v dvorani
Sokolskega doma svečana proslava z go-
vorom, petjem, deklamacijami in godbo.
V soboto 7. septembra bo družabni večer,
na katerem bo odbor »Društva za zgradbo
in vzdrževanje Sokolskega doma« izročil
diplomo častnega članstva br. Avgustu
Praprotniku. Kot otvoritvena predstava bo
6. oktobra komedija »Zemlja« v režiji sta-
roste br. Pavla Borštnika. Ob obletnici
smrti blagorokojnega Viteškega kralja Ale-
ksandra I. Zedinitelja bo spominska sve-
čanost pred spomenikom na trgu. Ravno
tako bo društvo priredilo ob obletnici ko-
roškega plebiscita »Koroški večer« s pest-
rim sporedom. Na praznik Vseh svetnikov
se bo uprizorila zalogra »Mlinar in nje-
gova hči«, nakar bo prvo ali drugo nede-
ljo novembra premijera operete »Mežnar-
jeva Liska« v režiji br. Ambroža. Za mla-
dino bodo seveda zopet lutkovne predsta-
ve, prosvetni odbor pa bo skušal izvesti
tudi lutkovne predstave za odrasle, poleg
tega bodo tudi prosvetni večeri s predava-
nji s skioptičnimi slikami, gledališkimi pri-
zori itd. Pa tudi ostalo prosvetno delo,
kakor pevski zbor, godbeni odsek, preda-
vateljski, mladinski itd. bodo pričeli z de-
lom, ki ga bo dovolj za vsakogar, zato va-
bimo vse brate in sestre, da se prijavijo v
katerikoli odsek in pomagajo pri društve-
nem delovanju. Občinstvo pa že danes opo-
zarjamo na te prireditve, da se jih polno-
številno udeleži in pokaže s tem priznanje
marljivi bratom in sestrkam. Zdravo!

Gospodarska mobilizacija

vseh denarnih zavodov, industrij, trgovskih, obrtnih in gostin-
skih podjetij, zadrug, revij, zasebnih zavodov itd.

Brezplačno se razdeli 50.000 izvodov
splošnih navodil metode »Spoznaš sebe«, katere prisili vsako
osebo, da doseže uspehe s smotrenim delom.

Vsi zgoraj imenovani p. n.

imajo na razpolago dovolj strani za njihovo reklamo v tej iz-
daji. Navodila (zaključna razprava) bodo razdeljena po special-
nem načrtu v vseh krajih Dravske banovine in se računa na

400.000 do 600.000 odraslih oseb,

ki bodo z zanimanjem prečitale Vašo reklamo, saj bode nešteto-
krat opažena zaradi dnevne uporabe imenovanih navodil kot
važen pripomoček za gospodarski napredek posameznika. S to
reklamno publikacijo opozorite na svoj naslov prav vse prebi-
valce, podjetja, urade, društva širom Dravske banovine, kaj vse
nudite ali iščete.

Najučinkovitejša reklama,

ker ostane publikacija skozi leta v uporabi.

1/4 strani stane Din 250—; 1/2 strani stane Din 800—;
1/3 strani stane Din 450—; 1 stran stane Din 1500—.
1/4 strani stane Din 500—; Velikost strani kot žepni pozni red-
iz nič doseže visok položaj je uspeh reklame; iz dobrega položa-
ja v nič so zabredli še vsi, ki niso iskali uspehov polom reklame.

Opozorite na oglas Vaše znanice, šefa direktorja, poslovodjo i. t. d.

Vsa vplačila se deponirajo pri Kreditnem zavodu za trgovino
in industrijo v Ljubljani, pošt. ček. račun št. 12.067, za račun
J. Lenassi do izida publikacije.

Nepreklicna naročila pošljite do 30. avgusta z besedilom oglasa
Samozaložbi metode »Spoznaš sebe« (g. Lenassi)
Ljubljana, I. p. p. 286

Podpisani nepreklicno naročam _____ strani oglasa za ceno
Din _____ v splošnih navodilih metode »Spoznaš sebe«. Po pošti
sem nakazal Din _____. Besedilo reklame prilagam v dvojniki.
V _____, dne _____ 1935.

Stampiljka: _____ Podpis: _____

Ali ste bili že v ječi?

Ali ste anarhist? Ali živite v mnogoženstvu? — Prvi vtisi s potovanja v Newyork

Prav po pravici povem, da sem na svojem potovanju v Newyork najbolj pogosto mislil na naše urade: na naše dobre, hitre, zanesljive urade. Mislim pred vsem na našo davčno upravo in prosim jo za odpustanje za vse žvrljavke, ki sem jih zagrešil proti nji, bodisi da že samo v duhu ali pa včasih tudi na glas. Prosim za odpustanje Narodno banko, policijsko ravnanje, mestno načelstvo, državne železnice, carinske urade, enostavno prav vse, ki nam pijejo kri. Kajti glejte: pred seboj imam vprašalno polo, ki jo mora izpolniti vsak potnik na ladji, ki plove v Zedinjene države. To je precej široka »plahta« s 36 vprašanji. Pričenja se z vprašanjem po imenu in starosti; toda navedba let ne zadostuje, povedati morate tudi, koliko mesecev štejete. Navesti morate ne samo, katere narodnosti ste, temveč tudi, kateri rasi pripadate. Navesti morate ime kakega sorodnika ali vsaj dobrega znanca v Evropi in naznaniti imena sorodnikov in zancev v Zedinjenih državah.

No, pa vse to je še razumljivo; toda sedaj pridejo na vrsto vprašanja št. 25 do 30, ki jih pa Evropejec težko zapopade. Naši mili Američani vprašujejo potnika takole: Ali ste bili v ječi? Ali živite v mnogoženstvu? Ali ste anarhist? Ali gojite nasilne misli proti vladi? Ali ste bili deportirani?

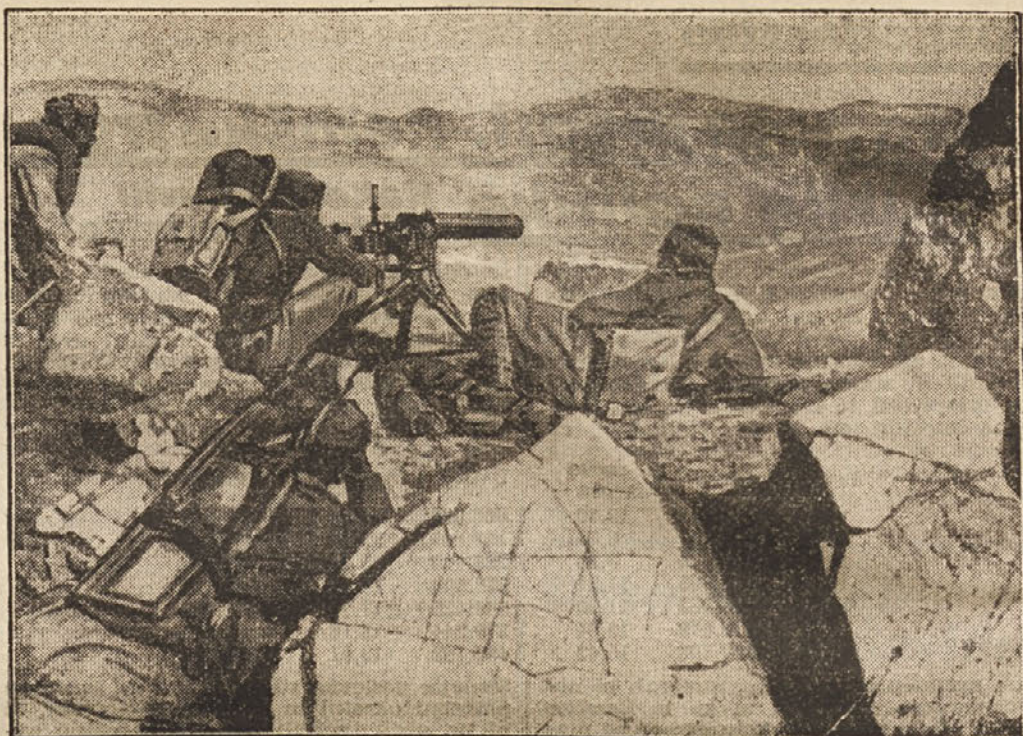
Priznam, da bi z veseljem rad odgovoril na nekatera teh vprašanj pritrdilno. Toda uradnik v informacijski pisarni mi je to odsvetoval. Doživel je, ko je tako pred dvema leti napravil neki Francoz, ki je imel smisel za humor, pa so ga zaradi tega poslali s prvo ladjo nazaj v domovino. Sicer bi pa ladijska pisarna danes niti več ne sprejela tako izpolnjene vprašalne pole. Ni mi torej preostalo drugega, kakor lagati, kajti v tem trenutku sem res

imel nasilne misli proti vladi Zedinjenih držav, ki zahteva od potnikov odgovore na taka vprašanja, in resno domneva, da se bodo anarhisti pisмено priznali k svojim veri in to potrdili s svojim podpisom.

Sprva sem mislil, da naj služijo ta vprašanja samo za pripomoček uradom, če bi ravno hoteli izgnati kakega priseljence, ki se je pregrešil z nedovoljenim političnim delovanjem. Kajti nepravilna izpolnitev vprašalne pole je razlog za takojšnji izgon iz Zedinjenih držav. Ko pa sem prejel še vprašalno polo za ameriški carinski urad, sem pričel razumevati.

Carinska vprašalna pola je še bolj zamotana; to je listina, ki lahko spravi potnika v obup. Porodila se je v mojih možganih misel, če morda nimajo te vprašalne pole z gosto natiskanimi paragrafi na vse zadnje namena, da bi preganjale potnikom dolčas. Kajti izpolnitev teh vprašalnih pol zahteva nekoliko ur poštenega in pridnega dela. Že uvod te prestraši: I, the undersigned... prevedeno v pošteno slovenščino: Jaz, nižje podpisani... Že iz tega uvoda veje duh po testamentih, ločitvah zakona, davčnih napovedih in podobnem. Poleg vsega tega je vsaka beseda natisnjena v štirih jezikih, tako da kaže pola kar nekako slavnostno lice. Zdelo se mi je, da bi se onečastil za vse življenje in se onemogočil po vsem svetu, če bi tja napisal kaj neresničnega.

Pa mi ni preostalo drugega, ko da sem sedel, se spravil na delo in skrbno prešteval in popisoval vse stvari, ki jih imam s seboj. Nerač bi bil izgnan iz Amerike zaradi tega, ker bi bil navedel kraken robec premalo ali pa iz napačne krakežljivosti zatajil, da imam s seboj gotovo količino spodnjega perila. Največja nesreča pa je, da je treba navesti tudi ceno stvari; kje za vraga pa naj vem, koliko je kaj stalo

Veliki italijanski manevri na Brennerju.

Kljub temu, da je Italija močno zaposlena s pripravami v Vzhodni Afriki, se vršijo na italijansko-avstrijski meji veliki manevri italijanske vojske. S tem hoče Italija dokazati, da njena udarna moč zaradi dogodkov v Abesiniji ni prav nič okrnjena. — Naša slika nam kaže odelek strojnice na Brennerju.

in kakšno primerno ceno naj zapišem za nadomestna očala, ki jih nosim s seboj?

Pa končno, hvala Bogu, vse je gotovo. Še enkrat se prepričam o tem, znova prečitam obširni angleški uvod in vidim, da sem vse do pičice izpolnil pravilno. No, in pri tem vidim, da so bili Američani le praktični ljudje: prevedli so navodila v izvečku tudi v tuje jezike. Radoveden sem, če dobro pouče ljudi, ki angleščine ne obvladajo. Gromska strela! Kaj pa je to? Gledam francoski in nemški prevod — v obeh je jasno povedano, da stvari, ki služijo osebnim potrebam, ni treba pisмено navajati. Dovolj je, če se jih deklarira ustmeno. Moj trud je bil torej povsem odveč; če končno le ni pravilen angleški original in ne bodo zaprti vsi oni, ki se niso potrudili tako kakor jaz.

Z drugimi besedami: Amerike do sedaj še ne poznam. Toda to sem pa že uvidel! Če so se naši uradi do neke mere amerikanizirali, so se ameriški poevropejili. Kako lahkega srca se bom vračal zopet v domovino!

Očka, kaj je to „stopnice“!

Kmalu pride čas, ko bo ameriški otrok začuden vprašal očeta: Očka, kaj pa so pravzaprav stopnice? Teden dni sem bil v Newyorku in ves čas nisem prestopil enih samih stopnic. Povsod so dvigala in vozili se z njimi, je za Newyorčana prav tako samo po sebi umevno kakor za nas sopihati po stopnicah. Skoro v vsakem tisočev nebotičnikov je dvoje vrst dvigal: lokalna, ki se ustavljajo v vsakem nadstropju, in ekspresna, ki se ustavljajo samo v vsakem desetem nadstropju. Vsak velik nebotičnik ima armadico paradno uniformiranih dečkov, ki včasih oskrbujejo po deset in več dvigal. Največje poslopje na svetu, Empire State Building, ima 63 osebnih in 4 tovornih dvigalov. Toda bogvari, da bi kakemu dečku pri dvigalovih hoteli dati napitnino. To tu v Newyorku ni v navadi:

že zaradi tega ne, ker bi v slučaju, da bi prišlo to v navado, Rockefellerji postali hitro berači, dečki pri dvigalih pa milijonarji. Ne, ti operetno livrirani dečki vozijo, ne da bi zahtevali ali le pričakovali napitnino in tudi sicer nihče ničesar ne zahteva od vas za uporabo dvigala. Če bi hotel kdo v Newyorku pobirati kako plačilo za uporabo dvigal, bi pomenilo to nekako isto, kakor če bi v Ljubljani hotel pobirati hišni posestnik plačilo zato, da hodijo ljudje mimo njegove hiše.

Brat francoskega predsednika republike Gabriel Lebrun, ki je čisto kmečki človek tudi še danes, je bil pred kratkim imenovan za viteza francoske legije časti.

Lov na volkove v čeških Karpatih.

V čeških Karpatih nadleguje volčja zalega že vse poletje tamkajšnje prebivalstvo in povzroča med drobnico ogromno škodo. Gozdna uprava v Černojavi je zato sklenila, da priredi veliko gonjo proti nadležni zverjadi. — Slika nam kaže lovsko družbo, ki se je gonje udeležila. Uspeh ni izostal, plen je izkazal 6 komadov.

Emil Vachek:

106

Kri ne kliče po maščevanju...

Kaj bi mogel jaz proti temu storiti? si je mislil, ko se je izbesnel. Ovladal se je še bolj ter je začel hladnokrvno pregledovati položaj, ki ga je ustvaril ta neverjetni korak morilca. Čez nekaj časa je dospel k nazoru, da še ni vse izgubljeno in poskusi iztrgati Astenburga iz njihovi hkrempljev. Če tudi je bila tista stvar storjena v območju vojaškega prava, spada zdaj pred državljansko sodišče. Spada pred sodišče naroda in danes narod ni vojska, temveč državljanstvo iz mej točnega ocenjevanja, vendar se jih je oprijemal kakor potapljaljoči se bilke. Vedel je, da s čisto pravniskega vidika ni najmanjšega dvoma, da spada to pred vojaško sodišče. Tudi če ni več tiste armade, v kateri se je to odigralo, je nositeljica prava njena naslednica. Prav tako, kakor ima češko-slovaška armada pravico do vseh rezervistov avstrijske armade v svojem okrožju, ima tudi pravico do njenih pravnih zahtev. Podedovala jih je in mora se z njimi baviti. Toda pravo ni miza ali peč iz kamena, ni nekaj na prvi pogled vidnega in negibnega. Stokrat se pravo tolmači drugače, kot se javlja zdravemu razumu, stokrat, če so za to višji razlogi. Tu je bil višji razlog. Ta primer je presegal možnosti armadnega sodišča. To je bila narodna stvar. To bi moralo biti sodišče naroda nad enim svojih največjih sovražnikov. Če bi se zgodilo, da bi Holandska res izročila Franciji Viljema, bi ga ne sodilo vojaško sodišče, temveč civilno. Ta primer je bil absurden, ker Ho-

landska ne bo Viljema nikoli izročila in Francija ne bo nikoli resno delala na to, da bi ga dobila, toda tale docela teoretičen primer je bil kakor prikrojen na Astenburgovo zadevo. So zločini, ki jih more kaznovati samo ljudstvo. In Časlavský, ki je v srcu zmerom zaničeval poroto kot primitivno ustanovo brez najmanjše pravniške vrednosti, kot naiven ostanek ljudske suverenosti v območju prava, ki se je ohranil iz revolucijske dobe in bi se bil moral že davno odpraviti, je zdaj sklenil, da napne vse moči in pregovori tudi nebesa, če bo treba, da pride ta stvar pred civilno sodišče.

2.

Najprej je hotel takoj teči k državnemu pravdnistvu ter položiti neomajen temeljni kamen za svoj nadaljnji postopek — napraviti kazensko ovadbo. Toda bal se je, da se ne bi mogel premagovati, zakaj bil je še preveč razburjen. Ta stvar se je morala razvijati kakor obred, natanko, po vseh formah, kakor če skandiramo verze. Sklenil je, da se odpelje tja šele zjutraj. Potem se je peljal k Letzu in mu povedal to novico.

Letz je izbulili oči. To je tako presegalo njegovo razumnost, da nekaj časa ni mogel verjeti. Ko se je dal slednjič prepričati, je storil, kakor vselej, ravno nasprotno, nego je pričakoval Časlavský:

»To je dobro,« je vzkliknil. »Storil je to namesto naju.«

Časlavský se ni niti razjezil več. Zmignil je z rameni. »Moram vam zatrditi, da to nikakor ni dobro. Nasprotno: slabo. Zelo se bojim, da ga vojaško sodišče navsezadnje izpusti in da je Astenburg sploh mnogo pametnejši gospod, kot sva mislila. Predal se

jim je očitno zato, ker je vedel ali pa vsaj slutil, da opravi pri njih najbolje, če že ne more zbežati.«

»Dovolite, kako bi ga mogli izpustiti, ko je sam priznal?« je vzkliknil Letz, toda senca strahu je zanihala v njegovem glasu.

»Izpustijo ga, češ, da je bil takrat blazen,« je suho pripomnil Časlavský.

»Ampak on ni bil blazen!« je zarjovel Letz. »To sem bil jaz stokrat bolj blazen kot on.«

»Rad verjamem,« je dejal Časlavský, »toda o tem bomo morali sodišče šele prepričati. Imam močno slutnjo, da se bo to razvijalo prav v tej smeri. Nikakor ne mislite, da nekaj pomeni, če je sam priznal. Spreten psihijater vam ravno iz tega pričara prepričevalen dokaz, da podlega ta lopov občasni blaznosti. Zakaj bi se sicer izpostavljal nevarnosti vislic?«

Letz ga je pogledal z rastočim strahom. »Ampak to vendar ni mogoče!« je zaklical.

»Z vami je težko govoriti. Sploh vse je mogoče. V pravu še bolj kot kje drugje. Nevarnost je tukaj zares, čutim jo v križu. Toda mi se bomo seveda proti temu borili. Poslušajte, major, kdaj pa ste z njim govorili, ko se je to zgodilo?«

Letz je nekoliko pomislil. »Točno se ne spominjam. Ampak moglo je biti nekako četrty dan.«

Časlavský se je zamislil. Potem bi bilo vaše pričevanje popolnoma brez vrednosti, tudi če bi prisegli, da je bil Astenburg docela miren. Ne glejte me tako nespametno! Bilo bi brez vrednosti zato, ker ni treba niti štirih dni, da, niti štirih ur, da bi bil človek, ki je storil nekaj v hipni duševni zmedenosti, spet povsem normalen. Taše pričevanje v tej stvari bi imelo vrednost samo tedaj, če bi bili vi govorili z njim eno uro potem. Recimo — čez pol ure.«